

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Dunja Ferjan

Vloga Facebooka v socialni opori

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Dunja Ferjan

Mentorica: red. prof. dr. Tina Kogovšek

Vloga Facebooka v socialni opori

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

Vloga Facebooka v socialni opori

Splet je v naših življenjih prisoten vsak dan, z njim pa tudi spletna družbena omrežja. Z razvojem vedno novih tehnologij, smo v svetovnem spletu lahko prisotni vsak trenutek. Eno od družbenih omrežij, kjer nas je večina prisotna dnevno, je tudi Facebook. S svojo obliko nam omogoča razširitev obstoječih stikov tudi na splet in/ali vzdrževanje odnosov, za katere nam v življenju morda zmanjkuje časa ali pa so geografsko preveč oddaljeni. V diplomski nalogi me je zanimalo, v kolikšni meri ljudje uporabljamo Facebook kot vir socialne opore. Primerjali bomo osebno (*offline*) in spletno (*online*) socialno oporo. Statistična analiza je pokazala, da Facebook v majhnem deležu služi tudi kot vir socialne opore, v največji meri v razsežnosti socialne opore druženja. Opaziti pa je tudi, da so osebe, ki nam nudijo socialno oporo osebno, naš najpogostejši vir tudi pri spletni socialni opori. Facebook je tako bolj kot za razširitev lastnega socialnega omrežja uporabljan za razširitev obstoječega odnosa na splet.

Ključne besede: socialna opora, osebna socialna opora, spletna socialna opora, Facebook.

The role of Facebook in social support

The Internet is intertwined with our daily lives and so are social networks. Thanks to the swift development of emerging new technologies, we can now be connected to the World Wide Web every single moment. Facebook is one of the social networks which enables us to be connected to a larger social network on a daily basis. The way social network (and Facebook as one of them) works is that it allows us to extend existing contacts on the Web and / or maintain relationships that we do not have time to get to, or are simply (geographically) too distant. In this thesis, I was interested in to what extent people use Facebook as source of social support. Offline and online social support will be compared. Statistical analysis showed that, as a source of social support, Facebook only serves to a small proportion, except in the dimension of socializing. It shows that people who offer us social support face-to-face are mostly also the ones who offer online social support. Facebook is therefore mostly used to expand existing relationships and give them virtual dimension.

Key words: social support, offline social support, online social support, Facebook.

UVOD.....	5
1 SOCIALNA OPORA.....	6
1.1 OPREDELITEV SOCIALNIH OMREŽIJ	6
1.2 OPREDELITEV SOCIALNE OPORE.....	9
1.3 RAZSEŽNOSTI SOCIALNE OPORE	11
1.4 PRISTOPI K RAZISKOVANJU SOCIALNE OPORE	12
2 SOCIALNA OPORA IN SPLET.....	13
2.1 OPREDELITEV DRUŽBENIH OMREŽIJ.....	15
2.2 SPLETNA (<i>ONLINE</i>) SOCIALNA OPORA.....	16
2.3 FACEBOOK	17
3 EMPIRIČNI DEL.....	20
3.1 METODOLOGIJA – MERJENJE.....	20
3.2 PREDSTAVITEV VZORCA.....	20
3.3 OSEBNA (<i>OFFLINE</i>) SOCIALNA OPORA.....	21
3.3.1 OSEBNA EMOCIONALNA OPORA	23
3.3.2 OSEBNA INŠTRUMENTALNA OPORA	27
3.3.3 OSEBNA INFORMACIJSKA OPORA.....	31
3.3.4 OSEBNO DRUŽENJE	34
3.4 SPLETNA (<i>ONLINE</i>) SOCIALNA OPORA – FACEBOOK.....	37
3.4.1 SPLETNA EMOCIONALNA OPORA.....	38
3.4.2 SPLETNA INŠTRUMENTALNA OPORA	40
3.4.3 SPLETNA INFORMACIJSKA OPORA	42
3.4.4 SPLETNO DRUŽENJE.....	44
3.5 PREKRIVANJE OSEBNE IN SPLETNE SOCIALNE OPORE	48
3.6 ZADOVOLJSTVO S PREJETO OPORO	48
SKLEP	50
LITERATURA.....	53
PRILOGE	56
PRILOGA A: Demografija.....	56
PRILOGA B: Vprašalnik.....	59
PRILOGA C: Dodatna tabela – osebna emocionalna opora.....	65
PRILOGA Č: Dodatna tabela – osebna informacijska opora	69
PRILOGA D: Intervjuji	72

UVOD

Čas, v katerem živimo, poudarja in povečuje posameznika in njegovo uspešnost, vse manj pa uspeh skupine ali skupnosti. Če si nekaj dosegel sam, je v duhu individualizma današnjega sveta vredno več kot dosežek skupine. Kljub temu ljudje ostajamo socialna bitja, ki dnevno potrebujemo in iščemo podporo in oporo sočloveka. To potrebujemo tako ob uspehih in še bolj ob neuspehih.

Dandanašnji imamo dnevno vedno manj časa, ki bi ga kakovostno preživeli z družino, prijatelji, osebami, ki nam stojijo ob strani in so nam blizu. Veliko vlogo v naših življenjih predstavlja tehnologija in z njo dostopnost spleta. Tehnologija se je vtihotapila tudi v naše odnose. Preprosto je včasih enostavneje osebi poslati sporočilo ali e-pošto, sporočilo na Facebook, kot jo preprosto poklicati. Komunikacija postaja manj osebna in ob odsotnosti mimike in govorice telesa tudi siromašnejša (Coget v Hlebec in drugi 2006).

Facebook je v naša življenja stopil po letu 2007, ko je postal dostopen vsakemu, ki si je tam želel ustvariti svoj profil. Postal je uporaben kanal za obnavljanje »izgubljenih« stikov in tudi priročen za ustvarjanje novih. Facebook nam s svojo obliko ponuja lahek dostop do ljudi, ki jih poznamo, s članstvom v interesnih skupinah pa tudi do ljudi, ki so nam tuji. Na te ljudi se lahko obrnemo, ko potrebujemo pomoč, nasvet, informacije, z njimi se lahko tudi družimo.

Z vse večjo dostopnostjo nove tehnologije, spleta na vsakem koraku se postavlja vprašanje, kako je to spremenilo dostop do socialne opore. V diplomski nalogi sem želela preveriti, kakšno vlogi ima splet v socialni opori. Za primer spletne socialne opore sem si izbrala Facebook in želela preveriti njegovo vlogo kot vir socialne opore. Ali so ljudje, na katere se po pomoč ali nasvet, včasih zgolj informacijo, obrnemo isti kot ljudje, s katerimi smo v dnevnem osebem stiku in je Facebook le ena od razsežnosti tega odnosa, ali pa gre za popolnoma druge ljudi.

Diplomska naloga je sestavljena iz treh delov. V prvem in drugem delu bo najprej predstavljena socialna opora z omrežji, njena povezanost s spletom in predstavitev Facebooka. V tretjem delu bo predstavljena uporabljena metodologija, ki ji bo sledila

analiza podatkov in interpretacija rezultatov. V sklepnem delu bodo povzete glavne ugotovitve.

1 SOCIALNA OPORA

1.1 OPREDELITEV SOCIALNIH OMREŽIJ

Ljudje smo socialna bitja, ki svoja življenja v večji ali manjši meri delimo z drugimi. V življenju si ustvarimo krog ljudi, ki nas spremlja v določenem obdobju in podpira. Socialno omrežje posameznika je množica oseb, skupin, formalnih organizacij ipd., ki jih povezujejo socialne vezi, je posameznikovo socialno okolje. Z značilnostmi socialnega omrežja in položajem, ki ga posameznik v njem zaseda, lahko v veliki meri pojasnimo njegovo vedenje (Iglič 1988).

Je splet odnosov, preko katerih se ljudje povezujejo. Kakovost odnosov je odvisna od mnogih dejavnikov, sami odnosi pa so lahko podporni in nepodporni, pogosti ali redki, neposredni, posredni. Gostota, moč in razširjenost socialnega omrežja določajo tudi stopnjo posameznikove socialne vključenosti (Zrim Martinjak 2004).

Pomembnejše značilnosti omrežij so:

- velikost omrežja, ki ga določa število oseb v izbranem omrežju,
- moč vezi,
- gostota omrežja, ki je določena s številom dejanskih vezi glede na vse možne vezi med osebami v omrežju,
- homogenost vezi (glede na spol, starost ipd.) in
- geografska razpršenost članov izbranega omrežja (Hlebec in Kogovšek 2003).

O sami kakovosti posameznikovega socialnega omrežja in omrežja socialne opore pa ne moremo soditi zgolj na podlagi ene značilnosti. Čeprav bi pričakovali, da večje omrežje nudi večjo in ustrežnejšo oporo, ni nujno tako. Ne velikost celotnega omrežja ne velikost njegovega najbližjega dela ne kažeta na to, kako kakovostno oporo posameznik prejema in ali jo kot tako tudi zaznava (Hlebec in Kogovšek 2003).

Ena izmed prednosti velikega omrežja je vsekakor boljša dostopnost virov opore. Ko posameznik potrebuje oporo, je v primeru velikega omrežja verjetneje, da bo našel osebo, ki mu bo lahko pomagala (tudi če bo »prva izbira« nedosegljiva). Pri manjših omrežjih pa je na drugi strani verjetneje, v primerjavi z velikimi omrežji, da bo katerikoli član v želenem trenutku nedostopen (Hlebec in Kogovšek 2003).

Druga prednost je ta, da z večjim omrežjem pridobimo tudi večjo razpršenost obremenjenosti posameznega odnosa, saj posameznik za pomoč lahko izbira med več osebami (in ne vedno istimi). Hkrati pa so omenjena omrežja praviloma manj gosta, bolj raznolika in vključujejo osebe z različnimi znanji. Vse to pa omrežje bogati in nudi večji izbor potencialne pomoči (Hlebec in Kogovšek 2003).

Vse to lahko na drugi strani predstavlja tudi slabost, saj so tako raznolika omrežja (sploh večja) praviloma tudi bolj razpršena. Razpršenost pa pomeni, da je omrežje manj gosto in da se posamezni deli omrežja med seboj ne poznajo ali se poznajo slabo (Vaux v Hlebec in Kogovšek 2003).

Gostota je tako lahko prednost manjših omrežij, kjer se vsi med seboj poznajo. Gostejša omrežja so praviloma manjša in bolj homogena, člani so med seboj tesno povezani in imajo podobne interese tudi sicer. Vezi med njimi so močne. Primer takega homogenega manjšega omrežja so npr. družina, manjša vaška skupnost. Vzdrževanje takega omrežja je relativno lahko (Zrim Martinjak 2004). Na drugi strani je v primeru heterogenega, bolj razpršenega omrežja ohranjanje in vzdrževanje neposredne komunikacije in stika z vsakim članom omrežja težje, kar je lahko za posameznika tudi stresno (Garton 1997).

V primeru heterogenih, raznolikih omrežjih je, v primerjavi z omenjenimi homogenimi, vezi med člani omrežja manj in so rahlejšje. Na podlagi različnih raziskav je opaziti, da so raznolika omrežja lahko zelo učinkovita pri pomembnejših življenjskih spremembah (iskanje nove zaposlitve, ločitev, celo izguba partnerja) (Hlebec in Kogovšek 2003).

Geografska razpršenost članov posameznikovega omrežja meri tako geografsko kot časovno oddaljenost članov omrežja. A z dostopnostjo spleta in povezanostjo preko družbenih omrežij sama geografska bližina ni več tako pomembna, kot je včasih morda

bila. Sodobna tehnologija nam omogoča hiter in relativno enostaven dostop tudi do članov omrežja na drugi strani sveta.

Vsako socialno omrežje, v katerem posamezniki delujejo, lahko razumemo kot okvir, ki vpliva na kakovost življenja. Sama narava socialnega omrežja po A. Gidlchrist (v Mandič in Hlebec 2005) pa omogoča:

- izmenjavo dobrin, storitev in informacij znotraj omrežja,
- optimalno obdelavo prejetih informacij in reševanje problemov,
- združevanje, ki omogoča skupinsko delovanje in odločanje na osnovi skupnih vrednot.

1.2 OPREDELITEV SOCIALNE OPORE

Socialna opora vključuje spodbudo, vodstvo, pomoč, nasvete in izraze sočutja in naklonjenosti. Učinkovita opora prejemniku pomaga znižati nivo stresa. Kot rezultat je socialna odpora povezana tudi z boljšim fizičnim počutjem – izboljšane kardiovaskularne funkcije, boljši imunski sistem, zmanjšanje stresa in boljše počutje (Blight 2015).

Zgodnejše razprave o socialni opori so se osredotočale predvsem na njeno emocionalno razsežnost. Ta je socialno oporo opredeljevala kot občutek pripadnosti, sprejemanja in skrbi s strani za nas pomembnih ljudi (Novak 2003, 99). Med najvplivnejše avtorje, začetnike sistematičnega raziskovanja socialne opore tako uvrščamo Cassla, Caplana in Cobba. Vsi omenjeni avtorji so izhajali predvsem iz emocionalnega vidika socialne opore.

Tako je Cassel socialno oporo razumel predvsem kot ključni dejavnik pomoči in skrbi pri bolezni, predvsem bolezni, povezani s stresom (Hlebec in Kogovšek 2003). V stresnem okolju, ki smo mu danes v manjši ali večji meri izpostavljeni vsi, smo ljudje dovzetnejši za bolezni. Stresno okolje rahlja pomembne socialne vezi in posameznika pušča z zmedenimi in nejasnimi povratnimi informacijami. Ključni podajalci povratnih informacij pa so po mnenju Cassla njegovi pomembni in najbližji drugi (Hlebec in Kogovšek 2003).

Tudi Caplan (v Hlebec in Kogovšek 2003) je oporo videl kot zaščito posameznika pred stresom oz. pomoč pri premagovanju stresnih situacij in spopadanju z večjimi življenjskimi krizami in prehodi. Je pa socialni opori dodal pomen vzajemnosti in trajnosti odnosov, ki jih ni več omejeval le na najbližje vezi kot Cassel. Družinskim članom in prijateljem je dodal še oddaljene vezi, v katere je vključil sosedske odnose, skupine za pomoč, »skrbnike skupnosti« (Hlebec in Kogovšek 2003, 104). Caplan je v

svojem delu tudi že natančneje razdelil socialno oporo na tri vrste, in sicer: emocionalno, materialno in informacijsko.

Če sta se Cassel in Caplan osredotočala na pomen socialne opore predvsem kot zaščite posameznika pred stresnimi vplivi okolja, ji je Cobb (v Hlebec in Kogovšek 2003) dodal še pomen dobrega počutja. Socialno oporo je podrobneje opredelil predvsem kot informacijsko, kjer je pomembno, da se posameznik zaveda pripadnosti, sprejetosti in spoštovanja.

Pri razširjenih oz. oddaljenih socialnih vezeh je vzajemnost odnosa oz. informacij še pomembnejša. Izmenjava naj bi bila čim bolj izenačena in takojšnja, česar pri bližnjih odnosih (družina, prijatelji) ne zahtevamo, saj so odnosi dolgoročnejši (Hlebec in Kogovšek 2003).

Tudi v poznejših teorijah in raziskavah socialne opore, ki jo opredeljujejo kot kompleksen večrazsežnostni pojem, je emocionalna oporo bližnjih ohranila svoj primat. Ključni pomen socialne opore so njene pozitivne emocionalne funkcije (Hlebec in Kogovšek 2003).

Novejše opredelitve v socialno oporo v večji meri vključujejo tudi interakcijski in komunikacijski proces med ljudmi. Najbolj celovito opredelitev socialne opore je prispeval Vaux (v Hlebec in Kogovšek 2003). Vaux v socialni opori loči tri osnovne elemente, in sicer vire socialne opore, oblike socialne opore in posameznikovo subjektivno zaznavo socialne opore.

Viri po Vauxovi klasifikaciji predstavljajo tisti del socialnega omrežja, ki je posamezniku v pomoč in oporo (pomoč lahko nudi tudi sam od sebe). Omrežja socialne opore so torej vir, na katerega se posameznik lahko opre. Ta omrežja so relativno stabilna in se spreminjajo le ob večjih življenjskih prehodih (selitev, poroka, ločitev, prehodi v šolanju ...) (Hlebec in Kogovšek 2003).

Omrežja socialne opore so običajno stabilna glede na velikost in sestavo. Omenjeni dve značilnosti se sicer lahko spremenita, a praviloma pride do večji sprememb v obdobjih večjih življenjskih prehodov (šolski prehodi, selitev, poroka, ločitev, sprememba zaposlitve ...) (Mandič in Hlebec 2005).

Ob spremembi omrežja lahko pride tudi do spremembe v vrstah socialne opore, ki jo posamezen del omrežja nudi. V omrežjih socialne opore lahko pričakujemo določeno stopnjo specializacije glede na vrsto socialne opore. Praviloma posamezniku najbližje osebe (ožji družinski člani in tesni prijatelji) nudijo največ emocionalne opore in se z njimi največ družijo. Posamezni člani omenjenega kroga lahko naprej nudijo tudi druge vrste opore. Velik del ostalih razsežnosti opore, inštrumentalne in informacijske, pa poleg najbližjih nudijo tudi bolj oddaljene vezi (sodelavci, sosedi, znanci ...) (Mandič in Hlebec 2005).

Oblike socialne opore predstavljajo dejanja in vedenja, ki se priznavajo kot dejanja z namenom pomoči posamezniku. Tu zadenemo ob težavo razlikovanja med dejansko in zaznano oporo. Vsa dejanja opore (zaprošena ali ponujena) kljub dobrim namenom namreč svojega namena ne dosežejo vedno in niso razumljena kot opora. Odziv je odvisen od več dejavnikov, kot so količina in oblika opore, trenutek ponujene opore, narava odnosa med dajalcem in prejemnikom opore (Hlebec in Kogovšek 2003).

Iz tega tako preidemo še na tretji element socialne opore, na posameznikovo subjektivno zaznavo socialne opore. To predstavlja ocena posameznika o prisotnosti, zadostnosti in kakovosti prejete opore (zadovoljstvo z oporo) (Hlebec in Kogovšek 2003).

Na kratko pogledjmo še nekaj drugih opredelitev socialne opore. Sarason, Sarason in Pierce (Hlebec in Kogovšek 2003) socialno oporo opredeljujejo kot kombinacijo treh dejavnikov, in sicer: osebnostih značilnosti, medosebnih odnosov in situacij, ki spodbujajo dajanje opore. Omenila bi še Housea (v Tang in drugi 2016), ki socialno oporo vidi kot tok med osebami, tok čustvene skrbi, inštrumentalne pomoči, informacij in spoštovanja (Tang in drugi 2016).

1.3 RAZSEŽNOSTI SOCIALNE OPORE

Pri opredeljevanju socialne opore je treba biti pozoren tudi na njene razsežnosti. Socialno oporo lahko na osnovi teoretičnih opredelitev in številnih študij, na podlagi katerih se je ustvaril konsenz, razvrstimo v štiri večje skupine, in sicer (Hlebec in Kogovšek 2003):

- emocionalna opora, ki se nanaša na pomoč ob življenjskih krizah (smrt bližnjega, težave v družini, na delovnem mestu, ločitev ipd.);
- inštrumentalna (materialna) opora, ki se nanaša na pomoč v materialnem smislu (pomoč pri hišnih opravilih, posojanje denarja ipd.);
- informacijska opora, ki se nanaša na informacije, ki jih posameznik potrebuje ob večjih življenjskih spremembah (selitev, nova služba ipd.) in
- druženje, ki se nanaša na socialno oporo v obliki neformalnega občasnega druženja (Kogovšek in drugi 2003).

1.4 PRISTOPI K RAZISKOVANJU SOCIALNE OPORE

Raziskovanje socialne opore ima več virov. Med prvimi se je raziskovanja lotil že Durkheim v svoji študiji o samomoru. Poudaril je pomen socialnih odnosov in kako njihovo pomanjkanje poveča možnost samomora. Njegovo raziskovanje je imelo močan vpliv na kasnejša raziskovanja socialne opore v povezavi socialnih odnosov in njihovega vpliva na zdravje in dobro počutje (Hlebec in Kogovšek 2003).

Kasneje (70. leta 20. stoletja) so se raziskovanja lotili bolj sistematično. Temeljilo je na domnevah, da ima vključenost v omrežje socialnih odnosov pozitivne učinke na dobro počutje posameznika. Iz klinične medicine in epidemioloških raziskav so izhajali že omenjeni Cobb, Cassel in Caplan (Hlebec in Kogovšek 2003).

Ostala področja, na katerih so temeljile nadaljnje raziskave socialne opore, so bila psihologija skupnosti in tudi raziskovanje razvoja otroka. V okviru prvega so preučevali predvsem vpliv storitvene dejavnosti pomoči na ravni lokalne skupnosti na zdravje ljudi. Znotraj drugega pa so socialno oporo raziskovali v okviru osebnostnih značilnosti, ki imajo svoje izvore v najzgodnejših odnosih. Kot pomembna podlaga je tu služilo delo Bowlblyja o oblikah navezanost otrok na starše (Hlebec in Kogovšek 2003).

V raziskovanju socialne opore se je uveljavilo nekaj modelov. Med zgodnejše pristope uvrščamo model splošnih učinkov in model opore kot zaščite. Oba modela poudarjata stres in vpliv opore na zdravje in dobro počutje. Glavna razlika med njima je predvsem v prisotnosti stresne situacije. Model opore kot zaščite izpostavlja socialno oporo kot

zaščito pred stresnimi dejavniki in situacijami, medtem ko model splošnih učinkov oporo vidi kot zaščito ne glede na prisotnost stresne situacije (Hlebec in Kogovšek 2003).

Naslednja dva modela, ki ju tudi lahko obravnavamo skupaj, sta model zaznane in model dobljene opore. Ta modela socialno oporo opredeljujeta v kontekstu dejanj opore dobljene s strani drugih ljudi. Socialno oporo lahko na eni strani razumemo kot dobljeno in na drugi strani kot izvedeno oporo. O prvi poročajo prejemniki opore, pri drugi pa štejejo dejanja oseb, ki podpora dajejo (Hlebec in Kogovšek 2003).

Peti model je model socialne integriranosti, ki raziskovanje socialne opore izvaja preko raziskovanja omrežij, ki nudijo socialno oporo. Pristop se osredotoča na vključenost posameznika v omrežje in stopnjo povezanosti znotraj njega (Hlebec in Kogovšek 2003). V današnjem času večjo vključenost omogoča tudi splet in druge oblike računalniško povezanega komuniciranja.

Zadnji model, ki ga bomo omenili, pa je model socialne opore kot transakcijskega procesa. Ta model oporo opredeljuje kot stalen »transakcijski prenos« med osebo in njenim omrežjem, transakcije pa potekajo »znotraj spreminjajočega se ekološkega konteksta« (Vaux v Hlebec in Kogovšek 2003, 114). Na sam proces vpliva vrsta dejavnikov od osebnih do kontekstualnih.

2 SOCIALNA OPORA IN SPLET

Ob vse večjem deležu, ki ga nova tehnologija in družbena omrežja zavzemajo v naših vsakodnevni dejavnostih, se pojavlja tudi vprašanje, kakšen vpliv ima na samo sestavo in velikost ter moč vezi. Raziskovalci pogostokrat menijo, da ima splet pozitiven vpliv na osebne odnose, saj zmanjšuje ovire, ki jih predstavljata prostor in čas (Hlebec in drugi 2006).

Omogoča hiter in učinkovit prenos komunikacije (Coget v Hlebec in drugi 2006), s čimer pušča več časa za ostale aktivnosti (vključno z osebno komunikacijo), ponuja možnosti oblikovanja in vzdrževanja geografsko oddaljenega odnosa (Franzen v Hlebec in drugi 2006), s fizično odsotnostjo osebe lajša socialno interakcijo (Rheingold v

Hlebec in drugi 2006) in poenostavlja komunikacijo (Kiesler in Rheingold v Hlebec in drugi 2006).

Uporaba spleta in družbenih omrežij lahko osebna socialna omrežja spreminja na več načinov. Nekateri obstoječim odnosom dodajo še spletno razsežnost, drugi medsebojno komunikacijo popolnoma prenesejo na splet. Uporabniki svetovnega spleta bi tako lahko imeli večja in bogatejša socialna omrežja, saj imajo dostop do večjega omrežja kot tisti, ki spleta ne uporabljajo (Hlebec in drugi 2006).

Na drugi strani najdemo tudi avtorje, ki na socialno komponento spleta gledajo bolj pesimistično. Ti trdijo, da spletni odnosi niso dovolj bogati in močni (Putnam v Hlebec in drugi 2006), so manj pomembni in manj vzdržni (Kraut, Leung in Lee v Hlebec in drugi 2006), vezi med osebami so šibkejše, bolj površne in se hitreje prekinajo (Leung in Lee, Mandelli v Hlebec in drugi 2006), računalniško posredovana komunikacija je zaradi pomanjkanja osebnega stika in popolne odsotnosti govornice telesa osiromašena (Coet in drugi v Hlebec in drugi 2006). Po njihovem mnenju tako spletna komunikacija ne more nadomestiti osebnega mreženja (Hlebec in drugi 2006).

V razvitem svetu in vedno bolj tudi v državah drugega sveta ima večina ljudi že dostop do svetovnega spleta. Dostop in njegova uporaba se je povečala tudi z vedno bolj razširjenimi pametnimi telefoni. Vedno več je vprašanj, v kakšni meri uporaba spleta in družbenih omrežij vpila na naše odnose, jim škoduje ali jih dopolnjuje (Hlebec in drugi 2006).

Uporaba spleta za medosebne odnose naj bi na te vplivala pozitivno, saj zmanjšuje ovire, ki jih lahko predstavljajo čas in razdalja. Preko spleta in družbenih omrežij lahko do prijateljev, znancev in drugih oseb v našem socialnem omrežju dostopamo praktično od koderkoli in kadarkoli (Hlebec in drugi 2006).

Splet nam pomaga vzdrževati odnose, ki so zaradi razdalje sicer težje dostopni, hkrati pa te odnose tudi spreminja. Nekaj komunikacije znotraj omrežja se prestavi na splet in osebno (angl. *face-to-face*) komunikacijo tako razširja in jo dopolnjuje. Z iskanjem novih znanstev in vključevanja v nova omrežja, interesne virtualne skupine, pa se naše omrežje tudi širi (Hlebec in drugi 2006).

Tudi pri raziskovanju velikosti in kakovosti socialnih omrežij uporabnikov spleta se ugotovitve razlikujejo. Nekatere ugotavljajo, da imajo uporabniki spleta številčnejša in bogatejša socialna omrežja kot osebe, ki ga ne uporabljajo (Hlebec in drugi 2006). Na drugi strani pa nekateri avtorji zagovarjajo bolj pesimistično stran njegove uporabe in trdijo, da odnosi, ki jih tam ustvarjamo, niso zadosti močni. Odnosi, vzpostavljeni s pomočjo spleta, naj bi bili po njihovem mnenju šibkejši, površinski, lažje jih prekinemo, so manj pomembni in manj vzdržljivi. Njihov zaključek je, da kot taki ne morejo nadomestiti osebnih odnosov (Hlebec in drugi 2006).

Se pa spletna (angl. *online*) komunikacija v primerjav z osebno (angl. *offline*) razlikuje tudi v začetnem namenu vzpostavljanja odnosa. Splet naj bi se tako primarno uporabljal za funkcionalne namene (angl. *funkcional purposes*) in pritočasne aktivnosti (Hlebec in drugi 2006).

2.1 OPREDELITEV DRUŽBENIH OMREŽIJ

Ko govorimo o uporabi spleta in socialni opori, moramo nekaj besed nameniti tudi družbenim omrežjem (angl. *SNS – Social Network Site*). Večina teh strani nudi podporo že obstoječim omrežjem na eni strani in omogoča iskanje novih stikov in povezovanje z neznanci z enakimi interesi na drugi (Boyd in Ellison 2008).

Spletna socialna omrežja lahko opišemo kot spletno storitev, ki posameznikom nudi:

- oblikovanje lastnega profila znotraj sistema (javnega ali pol javnega),
- oblikovanje seznama oseb, s katerimi se želi povezati in
- ogled in pregled njihovega seznama in seznamov ostalih povezanih oseb (Boyd in Ellison 2008).

Kljub različnim mnenjem se večina strinja, da družbena omrežja primarno podpirajo že obstoječe odnose. Strani družbenih omrežij podpirajo tako vzdrževanje starih, vsakdanjih odnosov, kot vzpostavljanje novih povezav (Ellison in drugi 2007). Ljudje spletno komunikacijo v večji meri uporabljajo z namenom ohranjanja stikov na daljavo in ne kot menjavo za osebno komunikacijo oz. vsakdanje stike z bližnjimi (Ellison in drugi 2007).

Cheung s sodelavci strani družbenih omrežij opisuje kot virtualne skupnosti, ki ljudem omogočajo, da se povezujejo in medsebojno komunicirajo o specifični temi ali pa se samo družijo. (Cheung in drugi 2011).

2.2 SPLETNA (*ONLINE*) SOCIALNA OPORA

Teorija spletne socialne opore (angl. *theory of online social support*) se v veliko primerih preučuje oz. se je predvsem začela preučevati na področju zdravja oz. podpornih skupin obolelih. Teorija spletne socialne opore loči dva osrednja koncepta, in sicer spletno socialno oporo in povezovanje (Perreault 2001).

Spletna socialna opora je opredeljena kot kognitivni, zaznavni transakcijski proces začetka, sodelovanja in razvijanja spletnega sporazumevanja z namenom iskanja pozitivnih učinkov za obstoječe zdravstveno stanje in zaznano zdravje. Vključuje vse komponente socialne opore z dodatkom pomenov in subjektov, značilnih za računalniško posredovano komunikacijo (Perreault 2001).

Drugi osrednji koncept je povezovanje. To je opredeljeno kot zavedni in/ali nezavedni proces nastajanja novega zavedanja na podlagi prejetih novih misli in informacij. Povezovanje je končni rezultat spletne socialne opore (Perreault 2001).

Ob vsakodnevni vlogi spleta v vsakdanjem življenju posledično vedno več ljudi oporo išče tudi tam. Če primerjamo spletno in osebno socialno oporo, ima prva nekaj prednosti, in sicer:

1. dostop do opore ni časovno in prostorsko omejen, s čimer se krog oseb, ki nam oporo lahko nudijo, poveča (Bargh in McKenna v Wang in drugi 2015);
2. anonimnost, ki jo splet omogoča, spodbuja in opogumlja posameznike, da razpravljajo tudi o občutljivejših temah (Walther in Boyd v Wang in drugi 2015);
3. splet omogoča interakcijo s člani raznolikih (novih) skupin, ki prinašajo v pogovor in reševanje težav, pomoč, nove perspektive in sveže poglede (Finn in Lavitt v Wang in drugi 2015).

Mnogo raziskav je prišlo do zaključka da je tudi splet, predvsem uporaba spletnih podpornih skupin, pomemben dejavnik v socialni opori (Li in drugi 2015). Iskanje in prejemanje socialne opore je eden od pomembnih dejavnikov za uporabo družbenih omrežij. Dostopnost in lahkotnost objavljanja potreb po opori in s tem dostop do večjega števila ljudi omogoča ljudem hiter dostop in široko izmenjavo socialne opore (Li in drugi 2015).

Večinoma se socialna opora izmenjuje po bližnjih in tesnih vezeh v posameznikovem omrežju. Preko spleta, tudi Facebooka, pa se večji del opore lahko prejme tudi preko šibkih vezi v spletnih povezavah – lahko tudi s strani neznancev, s katerimi si delimo interese in smo zgolj vključeni v isto spletno interesno skupino (Li in drugi 2015).

Motivi za uporabo oz. iskanje spletne socialne opore so lahko socialna kompenzacija (kompenzacija za manjše *offline* socialno omrežje) ali upravljanje z razpoloženjem (angl. *mood management*). Med motivi najdemo tudi možnost dostopanja do omrežja v vsakem trenutku. Opора je tako na razpolago kadarkoli. Ker jo iščemo v širšem krogu, nam je tudi hitreje dostopna (lahko takoj) in ni treba čakati na točno določeno osebo. Posameznik tako dostopa do svojega celotnega omrežja z enim statusom (ni potrebno klicanje vsakega posebej, srečanja z vsakim posebej), s čimer Facebook kot družbeno omrežje predstavlja močan vir socialne opore (Blight 2015).

2.3 FACEBOOK

Facebook je leta 2004 nastal kot virtualno omrežje študentov Harvardske univerze, se 2005 razširil na omrežja ameriških srednjih šol in leta 2007 postal dostopen vsem (Boyd in Ellison 2008).

Zgodnje raziskave so Facebooku namenjale predvsem vlogo iskanja oseb, s katerimi imajo ljudje odnose tudi v vsakdanjem življenju in ne iskanju in spoznavanju novih ljudi (Ellison in drugi 2007).

Facebook je, kot ga opisujejo Ellison, Steinfield in Lampe, spletno družbeno omrežje, ki omogoča posamezniku, da se na njem predstavi s svojim profilom, »zbira« prijatelje, ki si medsebojno lahko ogledujejo profile in na njih tudi komentirajo. Člani Facebooka se lahko tudi pridružijo različnim skupinam na podlagi interesov in se znotraj njih

spoznavajo z ostalimi člani skupine (spremljajo njihove hobije, interese, statuse romantičnih razmerij ...) (Ellison in drugi 2007).

Omrežja na Facebooku so široka. Vključujejo naše najbližje (ožja in širša družina, tesni prijatelji), sodelavce, sosede, sošolce in tudi bežne znance. S tem nam omogoča, da hkrati dostopamo tako do močnih kot šibkih vezi in uporabimo koristi obeh. Še ena pomembna značilnost omrežij na Facebooku je, da se večina teh prijateljstev prekriva z osebnim omrežjem. Pri teh Facebook predstavlja dodatno možnost dostopa do izbrane osebe (Blight 2015).

Cheung ugotavlja, da je uporaba Facebooka pogojena s skupinskim obnašanjem – ti si na Facebooku, jaz sem tudi na Facebooku –, kjer je dejanje ene osebe odvisno od dejanja oz. objavljanja druge. Med drugimi pomembnejšimi faktorji uporabe Facebooka je družbena prisotnost (angl. *social presence*). Večina ljudi Facebook uporablja za hitro komuniciranje in povezavo s svojimi prijatelji. Iz tega izhajata tudi naslednja pomembna dejavnika. Medsebojna povezanost (angl. *interpersonal interconnectivity*) se navezuje na socialne koristi uveljavljenih in vzdrževanih odnosov z ostalimi in vključujejo prijateljstvo, socialno oporo in intimne odnose. Druga pa je družbena okrepitev (angl. *social enhancement*), ki se nanaša na občutek vrednosti, ki ga posameznik dobi na podlagi potrditve in sprejemanja s strani ostalih članov (Cheung in drugi 2011).

Ellison, Steinfeld in Lampe (v Boyd in Ellison 2008) za Facebook trdijo, da se uporablja predvsem za vzdrževanje in utrjevanje obstoječih osebnih odnosov in v manjši meri za spoznavanje novih ljudi. Vezi med Facebook prijatelji niso nujno močne, a pri vseh naj bi obstajal nek povezujoč element iz vsakdanjega življenja (bivši sošolci, soigralci s treningov, rekreacije, sokrajani ...) (Boyd in Ellison 2008). Krog opore se tako poveča in ni vezan le na najbližje, nam pomembne osebe.

Kot že omenjeno v prvem delu opredelitve socialne opore jo Cobb razume predvsem kot informacijo, ki osebi nudi občutek ljubljenosti, spoštovanja in vrednosti ter pripadnosti skupini oz. omrežju, House pa kot tok teh istih lastnosti med dvema osebama. Tang in ostali so v svoji raziskavi posvojili Housovo definicijo, saj jo lahko uporabimo tako za spletno kot osebno oporo. Facebook je postal in za zdaj še ostaja naš dnevni spremljevalec. Kot tak je postal po njihovem mnenju eden glavnih medijev za

sprejemanje in dajanje socialne opore. Strani, kot so Facebook, Myspace in Twitter, imajo velik vpliv na to, kako se obnašamo drug do drugega, vključno s socialno oporo. Nedavne raziskave so pokazale, da ljudje uporabljamo in iščemo oporo na Facebooku z namenom zmanjšanja vsakodnevnega stresa (Tang in drugi 2016).

Facebook nam nudi tri vrste socialne opore, in sicer informacijsko oporo, pozornost in druženje. Informacijska opora na Facebooku vključuje nasvete, smernice, informacije ali povratne informacije na zastavljena vprašanja oz. nastale težave. Priročen je, saj so nam preko Facebooka prijatelji na voljo na vsakem koraku in v vsakem trenutku. S tem nam omogoča, da do potrebnih ali želenih rešitev pridemo razmeroma hitro – tudi sodelujočih je več (Tang in drugi 2016).

Facebook je družbeno omrežje z največjim številom uporabnikov in zato nudi edinstven kanal za pridobivanje in iskanje opore. Pozornost, ki jo »iščemo« na Facebooku, vključuje izkaze podpore in ljubezni, kjer nam nasproti pride tudi Facebook sam s svojimi aplikacijami in gumbi za klik. Z »všeč mi je« klikom lahko hitro (in dostikrat tudi kar mimogrede) izkažemo pozornost in podporo prijatelju (Tang in drugi 2016).

Na Facebooku se je enostavno tudi družiti, saj omogoča klepetanje. Facebook tako z vsemi svojimi funkcijami predstavlja varno in zaupanja vredno okolje, kjer lahko delimo svoje vesele in neredko tudi manj vesele trenutke. Je priročen kanal za dobivanje informacij, čustvene opore in tudi materialne pomoči s strani spletnih prijateljev – znancev, ki niso nujno naši bližnji v vsakdanjem življenju (Tang in drugi 2016).

Z uporabo družbenih omrežij je dostop do socialne opore olajšan. S spremembo statusa na Facebooku lahko hitro izpostavimo in izkažemo svojo potrebo po opori in tudi dosežemo širši krog ljudi. Zid posameznikovega profila tako služi tudi kot tok socialne zavesti (angl. *social awareness stream*), kjer se prepletajo vsebine širšega omrežja ljudi, s katerimi smo povezani, s tem pa si tudi povečamo možnosti prejetih povratnih informacij, odgovorov oz. podpore. Ta dejanja naprej delujejo kot spodbuda za nadaljnjo pomoč, nasvete, tolažbo, nudenje opore (Li in drugi 2015).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 METODOLOGIJA – MERJENJE

Za pridobitev podatkov sem izbrala kombinacijo kvantitativne in kvalitativne metode. Prvo predstavlja anketno zbiranje podatkov, drugo pa poglobljeni intervju z izbranimi osebami, s pomočjo katerih sem poskušala najti razloge, kako in zakaj dostopamo do socialne opore tudi preko Facebooka.

Pri anketnem spletnem vprašalniku je bil uporabljen pristop vlog. Anketirance smo spraševali po osebah, na katere se v izbranih situacijah obrnejo. Osebe so izbirali glede na socialno vlogo, ki jo imajo v njihovem življenju (družina, širše sorodstvo, prijatelji, sodelavci...).

Omenjeni pristop ima tudi pomanjkljivosti. Nekatere vloge v naših življenjih imamo enostransko zasedene. V izbranem trenutku imamo samo ene starše (čeprav bi tudi tu lahko izbirali med očetom in mamo), partnerja. Z drugimi vlogami (prijatelji, sosede, otroci, bratje in sestre) pa že lahko naletimo na težavo, saj omenjene vloge lahko pripišemo več ljudem (Hlebec in Kogovšek 2005). S tem pristopom tako dobimo vpogled, katera vloga (in ne oseba) je najpogostejša oporna točka znotraj socialnega omrežja posameznika.

Obstoječe raziskave so pokazale, da so z vidika vlog materialna, instrumentalna pomoč precej specializirani. Za različne tipe materialne pomoči so »specializirane« različne vloge. Tako so večinoma sosede tisti, ki nudijo pomoč pri vzdrževanju gospodinjstva, sorodniki in prijatelji pa pomoč pri delih okoli hiše. Močne vezi so tiste, ki nudijo predvsem emocionalno oporo, manjšo pomoč in so osebe, s katerimi se družimo. Starši in otroci drug drugemu nudijo močno emocionalno in finančno oporo, veliko vlogo pa imajo tudi pri ostalih vrstah opore (Hlebec in Kogovšek 2005).

3.2 PREDSTAVITEV VZORCA

Ker sem v sklopu diplomske naloge želeli preučiti oz. zajeti Facebook kot vir socialne opore, smo potrebovali osebe, ki imajo Facebook profil in ga uporabljajo. Povezava na spletno anketo je bila objavljena na lastnem Facebooku in poslana po e-pošti.

Posamezniki so jo nato pošiljali naprej ali delili na Facebooku s svojimi prijatelji. Na ta način je bilo zbranih 282 ustreznih enot ki predstavljajo vzorec, na katerem je bila opravljena nadaljnja analiza. Analiza podatkov je bila opravljena s programom SPSS (verzija 23.0.0.0).

Anketo je izpolnilo 18 % moških in 82 % žensk. Največji delež anketirancev predstavlja starostna skupina od 30 do 39 let, in sicer kar dobrih 51 %, 22 % jih je iz starostne skupine 40 do 59 let. Dobrih 5 % je mladih do 18 let in enak delež starejših od 60 let. Nekaj manj kot 5 % jih pripada starostni skupini od 19 do 25 let, 11 % pa skupini od 26 do 29 let¹.

Večina, kar 73 %, je zaposlenih, dobrih 12 % je dijakov in študentov, slabih 8 % brezposelnih in slabih 7 % upokojenih².

Osnovno šolo je končalo 5 %, srednješolsko izobrazbo ima 36 % anketiranih (od tega 7 % poklicno in 29 % strokovno srednjo šolo). Nadalnjih 19% ima visokošolsko in 29 % univerzitetno izobrazbo. 5 % jih ima zaključen magisterij, 4 % doktorat in 1 % specializacijo.

3.3 OSEBNA (OFFLINE) SOCIALNA OPORA

Socialno oporo smo preučevali v štirih razsežnostih, in sicer: emocionalna opora (pomoč ob večjih življenjskih dogodkih), inštrumentalna opora (pomoč v materialnem smislu), informacijska opora (pomoč v obliki informacij o večjih življenjskih spremembah) in druženje (neformalno občasno druženje).

Za vsako razsežnost socialne opore je bilo postavljeno eno vprašanje³, in sicer:

1. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh (težave v družini, na delovnem mestu, malodušno, nervozno počutje, depresija) pogovorijo z drugimi. S kom bi se v teh

1 Starostne skupine smo razdelili v sicer neenako široke skupine. Pri tem smo upoštevali predvsem življenjsko obdobje, v katerem v katerem se povečini v posamezni starosti nahajamo. Skupino do 18. leta tako predstavljajo dijaki, nadalje do 25. leta študenti. Od 26. leta naprej se ljudje povečini srečujemo s prvo zaposlitvijo in smo zaposleni do starosti nekaj čez 60 let. To obdobje zaposlenosti smo razdelili na tri skupine, in sicer:

1) od 26. do 29. leta, ki jo predstavlja obdobje konca študija in prve zaposlitve,
2) od 30. do 39. leta praviloma zaposleni in v zgodnjem družinskem obdobju in
3) od 40. do 59. leta kot obdobja zrelejše zaposlitve in družine.

S tako oblikovanimi starostnimi skupinami sovпада tudi zaposlitvena struktura (glej prilogo A).

2 Sem so vključeni tudi drugi, ki v celotnem vzorcu predpostavljajo 1 % oziroma 3 osebe.

3 Celoten vprašalnik v prilogi B.

primerih pogovorili? (*emocionalna opora*)

2. Včasih potrebujemo manjšo ali večjo pomoč drugih (pomoč v stanovanju, na vrtu, izposoja večje vsote denarja, pomoč v primeru bolezni). Na koga bi se v tem primeru obrnili za pomoč? (*inštrumentalna opora*)

3. Ob večjih in pomembnejših življenjskih odločitvah se ljudje radi posvetujemo z drugimi. Recimo, da se znajdete v situaciji (menjava službe, selitev ...), ko potrebujete dodaten nasvet. Koga bi v tem primeru prosili za nasvet? (*informacijska opora*)

4. Ljudje se radi družimo in preživljamo skupaj prosti čas. Se obiščemo, gremo na izlet, večerjo in podobno. Kdo so ljudje, s katerimi se običajno družite? (*druženje*)

Anketa je bila razdeljena na dva dela. V prvem delu, po zaključenih demografskih vprašanjih, so anketiranci odgovarjali na vprašanja glede socialne opore, ki jo iščejo in prejemajo osebno. V drugem delu pa so na isti sklop vprašanj odgovarjali še za spletno oporo oz. Facebook. Med prvim in drugim delom je bilo postavljeno filter vprašanje »Ali imate na Facebooku svoj profil?«. Če ga oseba nima, je z anketo zaključila.

Pri izbiri oseb, na katere se ljudje obračajo po pomoč, so imeli na voljo več možnosti. Za lažjo analizo smo enajst možnosti, ki so jih imeli, oblikovali v pet skupin, in sicer:

1. partner,
2. družina; kamor smo vključili starše, otroke, brate in sestre ter širše sorodstvo,
3. prijatelji,
4. ostali; kamor smo vključili znance, sodelavce, sosede in druge in
5. nihče, če anketiranec nima nikogar, na koga se lahko obrne.

Pri spletni (Facebook) opori možnosti »nihče« nismo imeli, saj je ta predpostavljena z odgovorom »ne« na vprašanje »Ali za [posamezno razsežnost socialne opore] uporabljate Facebook?«. V tem delu so skupine oblikovane sledeče:

1. partner,
2. družina; kamor smo vključili starše, otroke, sorojence ter širše sorodstvo,
3. prijatelji,
4. ostali; kamor smo vključili znance, sodelavce, sosede in druge,

5. skupine na Facebooku oz. neznanci iz interesnih skupin na Facebooku, katerih član je posameznik⁴.

Opravljenih je bilo tudi šest intervjujev⁵. Intervju je bil opravljen z osebami, ki so predhodno izpolnile tudi anketo, tako da so vsebino poznale vnaprej. Intervjuji, ki bi nam služili za morebiten podrobnejši vpogled predvsem v uporabo Facebooka kot vir socialne opore. Intervjuvanci so različnih starosti in spola, dosežene izobrazbe in kraja bivanja, s čimer sem želela dobiti čimbolj raznolike poglede predvsem na spletno socialno oporo.

V nadaljevanju so predstavljeni rezultati in njihova analiza po posameznih razsežnostih socialne opore. Vzorec ni verjetnosti, a smo teste statističnih značilnosti vseeno naredili, da preverimo, ali so razlike med skupinami relativno velike ali ne.

Morebitne razlike sem želela pogledati po različnih demografskih značilnostih (tudi druge raziskave (Knoll in Schwarzer, Mazzoni in drugi 2016, Blight in drugi 2015) kažejo razlike v opori glede na spol). V opravljeni raziskavi so se razlike pokazale le pri spolu in starosti, na podlagi česar je tudi opravljena nadaljnja analiza.

3.3.1 OSEBNA EMOCIONALNA OPORA

Najprej si pogledjmo, kako in koga so anketirani izbirali v svoja omrežja osebne emocionalne opora (tabela 3.1). Vidimo lahko, da so v prvem izboru v največjem številu izbrali partnerja, teh je kar 62,4 %. Pri izboru druge in tretje osebe največji delež pripada družini (42,9 % pri drugem in 33,3 % pri tretjem izboru) in prijateljem (36,5 % pri drugem in 30,5 % pri tretjem izboru). Pri tretjem izboru lahko opazimo tudi povečan delež skupine ostalih (sodelavci, sosedje, znanci ...).

Tabela 3.1: Pregled izbora oseb po posamezni izbiri za osebno emocionalno oporo.

	Oseba 1 (<i>izbor 1</i>)	Oseba 2 (<i>izbor 2</i>)	Oseba 3 (<i>izbor 3</i>)
partner	62,40 %	9,20 %	2,80 %
družina	13,80 %	42,90 %	33,30 %
prijatelji	20,60 %	36,50 %	30,50 %
ostali	1,10 %	3,90 %	14,50 %

4 Zadnjo skupino smo obravnavali posebej, saj je del, ki se povečini ne pokriva z našim dnevnim (*offline*) življenjem.

5 Prepisi intervjujev s podatki o intervjuvancih so v prilogi D.

nihče	1,80 %	1,40 %	4,60 %
-------	--------	--------	--------

Pri vseh vprašanjih o socialni opori so imeli anketiranci možnost izbrati do 3 osebe. Na podlagi tega smo izračunali tudi velikost omrežja⁶ glede na postavljene omejitve.

Pri velikosti omrežja v osebni emocionalni opori (tabela 3.2) vidimo, da je večina, kar 80 %, izbrala po tri osebe in je njihova velikost omrežja po kriterijih določenih v anketi maksimalna. 1 % anketiranih ni izbral nobene osebe, kar bi pomenilo, da v življenju nimajo nikogar, na kogar bi se obrnili v primeru večjih osebnih težav. 6,4 % jih je izbralo le eno osebo in 12,4 % dve osebi, na kateri se obrnejo.

⁶ V anketi so vprašani imeli možnost izbirati največ 3 osebe, tako je sama velikost omrežja zgolj približek velikosti omrežja. Velikost smo izračunali tako, da smo sešteli izbire (oseba 1 + oseba 2 + oseba 3) – koliko oseb, ki posamezniku nudijo oporo, je oseba izbrala.

Tabela 3.2: Velikost omrežja osebne emocionalne opore.

Velikost omrežja	Število	Odstotek
0 oseb	3	1,10 %
1 oseba	18	6,40 %
2 osebi	35	12,40 %
3 osebe	226	80,10 %
Skupaj	282	100,00 %

Po primerjavi velikosti omrežja glede na spol (tabela 3.3) lahko vidimo, da imajo ženske v povprečju nekoliko večje omrežje kot moški. Stopnja značilnosti v tem primeru znaša 0,041 (manjše od 0,05), kar pomeni, da statistično značilne razlike med spoloma v velikosti omrežja obstajajo. Na podlagi tega lahko sklenemo, da imajo ženske večja omrežja osebne emocionalne opora kot moški.

Tabela 3.3: Opisne statistike – velikost omrežja osebne emocionalne opore glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
Velikost omrežja osebne emocionalne opore	moški	51	2,51	,83	,12
	ženski	230	2,77	,57	,04

($t = -2,084$, $p = 0,041$)

Deleži posameznik skupin v posameznikovem omrežju so različno veliki glede na spol in glede na starost. V nadaljevanju si bomo pogledali te deleže in preverili njihovo statistično značilnost.

Primerjava povprečij med spoloma (tabela 3.4) nam pokaže, da med spoloma ni statistično značilnih razlik med deleži, ki jih posamezna skupina zastopa v emocionalnem omrežju posameznika. Edina izjema je družina, kjer na podlagi statistične značilnosti, ki je manjša od 0,05 in znaša 0,01, lahko sklenemo, da družina v omrežju osebne emocionalne opore ženskam predstavlja večji delež kot pri moških.

Tabela 3.4: Opisne statistike – deleži skupin v omrežju osebne emocionalne opore glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
DELEŽ PARTNERJA	moški	50	,33	,28	,04
	ženski	228	,26	,17	,01
DELEŽ DRUŽINE	moški	50	,20	,23	,03
	ženski	228	,33	,21	,01
DELEŽ PRIJATELJEV	moški	50	,35	,28	,04
	ženski	228	,34	,22	,01
DELEŽ OSTALIH	moški	50	,08	,16	,02
	ženski	228	,066	,15	,01

delež partnerja: $t = 1,660$, $p = 0,102$;

delež družine: $t = -2,641$, $p = 0,010$;

delež prijateljev: $t = 0,245$, $p = 0,807$;

delež ostalih: $t = 0,605$, $p = 0,546$

Razlike, katera skupina je pri nujenju osebne emocionalne opore prevladujoča, najdemo tudi pri opazovanju na podlagi starosti.

Tabela 3.5: Odstotek posamezne skupine oseb v omrežju osebne emocionalne opore.

Starost	Družina	Partner	Prijatelji	Ostali
Do 18 let	42,22 %	11,11 %	44,44 %	2,22 %
Od 19 do 25 let	38,46 %	23,08 %	38,46 %	0,00 %
Od 26 do 29 let	41,11 %	27,78 %	28,89 %	2,22 %
Od 30 do 39 let	31,71 %	30,44 %	32,06 %	5,79 %
Od 40 do 59 let	22,68 %	27,60 %	34,97 %	14,75 %
Nad 60 let	35,71 %	25,00 %	34,52 %	4,76 %

V različnih starostih prevladajo različne skupine oseb, h katerim se po pomoč obrnemo (tabela 3.5). Do svoje polnoletnosti tako največja vloga pripada družini in prijateljem. Do 30 leta se nato delež prijateljev zmanjšuje predvsem na račun partnerja. V tridesetih se deleži družine, partnerja in prijateljev nekoliko uravnovesijo, naraščati pa začne delež ostalih. To gre pripisati času, ko se ljudje zaposlujejo, selijo in tako v njihov krog vstopajo novi ljudje – sodelavci, sosede ... Po 40 letu pa, glede na pridobljene podatke, vidimo, da se delež ostalih še poveča in ponovno nekoliko naraste delež prijateljev. V

primerjavi z ostalimi starostmi je delež družine v starosti od 40 do 59 let najmanjši, največji pa delež ostalih.

S pomočjo primerjave varianc smo preverili, v kolikšni meri so te razlike v deležih statistično značilne. Analizo smo opravili z analizo varianc (tabela 3.6), ki nam pokaže, da sta povprečji statistično značilno različni v vsaj dveh skupinah pri deležu družine, deleže partnerja in deležu ostalih. Pri prijateljih tega ne moremo trditi.

Tabela 3.6: ANOVA deležev skupin v omrežju osebne emocionalne opore glede na starost.

	F.	Sig
DELEŽ PARTNERJA	3,034	,011
DELEŽ DRUŽINE	4,454	,001
DELEŽ PRIJATELJEV	1,186	,316
DELEŽ OSTALIH	5,341	,000

Podrobnejši pogled⁷ nam razkrije, da je delež družine statistično značilno večji v starostih do 18 let in starosti od 26. do 29. leta v primerjavi s skupino od 40 do 59 let. Ta razlika izhaja predvsem iz različnih življenjskih obdobj. Do 18. leta smo še nesamostojni in tako bolj vezani na družino, ki je tudi naše primarno okolje ob pojavu večjih čustvenih težav in življenjskih sprememb. V času od 26. do 29. leta se po končanem študiju ljudje začno bolj, tudi finančno, osamosvajati, starši pa v tem obdobju ostajajo naši zaupniki oz. prvi steber opore. V primerjavi z njimi se v kasnejših letih, od 40 do 59, ob ustvarjenih lastnih družinah, selitvah in zaposlitvah, pomoč družine zmanjša, poveča pa se krog ostalih (sosed, sodelavci, znanci ...).

3.3.2 OSEBNA INŠTRUMENTALNA OPORA

Naslednja razsežnost socialne opore, ki si jo bomo podrobneje ogledali, je instrumentalna opora. V tabeli 3.7 vidimo, da se pri prvi izbiri še vedno najpogosteje pojavlja partner in družina. Opaziti je, da se je delež družine v primerjavi z osebno emocionalno oporo močno povečal, zmanjšal pa se v večjem delu delež prijateljev in v manjšem delež partnerja. V izboru druge in tretje osebe največji deleži pripadajo družini

⁷ Tabela v prilogi C.

(62,10 % v drugem in 34,4 % v tretjem izboru) ter prijateljem (16,30 % v drugem in 27 % v tretjem izboru). Pri izboru tretje osebe se poveča tudi delež ostalih, ki doseže 10,60 %.

Tabela 3.7: Pregled izbora oseb po posamezni izbiri za osebno inštrumentalno oporo.

	Oseba 1 (izbor 1)	Oseba 2 (izbor 2)	Oseba 3 (izbor 3)
partner	52,10 %	8,20 %	2,80 %
družina	38,30 %	62,10 %	34,40 %
prijatelji	5,70 %	16,30 %	27,00 %
ostali	1,40 %	1,80 %	10,60 %
nihče	2,10 %	2,80 %	6,70 %

Pri velikosti omrežja osebne inštrumentalne opore (tabela 3.8) večjih sprememb, v primerjavi z emocionalno, ni. Maksimalna velikost omrežja je določena z možnostjo le treh izbir. 74,5 % anketiranih je izbralo vse tri osebe. Nekoliko večji je delež tistih, ki niso izbrali nikogar, 2,1 %. 9,6 % jih je izbralo le eno osebo, ostalih 13,8 % pa po dve osebi.

Tabela 3.8: Velikost omrežja osebne inštrumentalne opore.

Velikost omrežja	Število	Odstotek
0 oseb	6	2,1 %
1 oseba	27	9,6 %
2 osebi	39	13,8 %
3 osebe	210	74,5 %
Skupaj	282	100,0%

Tudi tu smo velikost omrežja preverili glede na spol. V tabeli 3.9 vidimo, da imajo ženske v povprečju nekoliko večje omrežje kot moški. Nadaljnja stopnja značilnosti, ki znaša 0,215, pa nam pove, da razlike med spoloma niso statistično značilne.

Tabela 3.9: Opisne statistike – velikost omrežja osebne inštrumentalne opore glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
Velikost omrežja osebne inštrumentalne opore	moški	51	2,47	,90	,13
	ženski	230	2,64	,71	,05

($t = -1,251$, $p = 0,215$)

Analizo smo nadaljevali s pregledom deležev posamezne skupine oseb v osebnem omrežju inštrumentalne opore. Najprej smo deleže primerjali po spolu. V porazdelitvi (tabela 3.10) vidimo, da majhne razlike v povprečjih med spoloma sicer obstajajo, a nobene razlike ne moremo sprejeti kot statistično značilne. Vse stopnje značilnosti se namreč gibljejo krepko nad mejo 0,05. Bistvenih razlik v sestavi omrežja osebne inštrumentalne opore glede na izbrane vloge oseb, ki omenjeno oporo nudijo, med spoloma ni.

Tabela 3.10: Opisne statistike – deleži skupin v omrežju osebne inštrumentalne opore glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
DELEŽ PARTNERJA	moški	49	,21	,21	,03
	ženski	226	,25	,21	,01
DELEŽ DRUŽINE	moški	49	,50	,32	,05
	ženski	226	,53	,25	,02
DELEŽ PRIJATELJEV	moški	49	,23	,20	,03
	ženski	226	,17	,20	,01
DELEŽ OSTALIH	moški	49	,063	,13	,02
	ženski	226	,05	,13	,01

delež partnerja: $t = -1,107$, $p = 0,269$;

delež družine: $t = -0,663$, $p = 0,510$;

delež prijateljev: $t = 1,763$, $p = 0,079$;

delež ostalih: $t = 0,646$, $p = 0,518$

Poglejmo si še, kakšne so razlike med deleži posameznih oseb v sestavi omrežja osebne inštrumentalne opore glede na starost. Ponovno smo uporabili analizo variance.

V razporeditvi deležev (tabela 3.11) posamezne skupine v omrežjih osebne inštrumentalne opore glede na starost vidimo, da v tej razsežnosti socialne opore družina nudi največjo in verjetno tudi najmočnejšo oporo. Pri vseh starostnih skupinah z izjemo tistih med 40 in 59 let družina zavzema več kot polovico omrežja osebne inštrumentalne opore. Rezultat ni presenetljiv, saj so nam družinski člani praviloma

najbližje in jih tudi najlažje prosimo za pomoč pri delih na vrtu, v stanovanju, tudi denar si je najlažje sposoditi od nam najbližjih oseb.

Temu primerno je velik tudi delež partnerja, ki presega 20 % delež pri vseh skupinah, razen pri najmlajših do 18. leta, kar pa je razumljivo, saj partner v tem življenjskem obdobju še nima tako velikega pomena, ampak so bolj pomembni družina in prijatelji.

Tabela 3.11: Odstotek posamezne skupine oseb v omrežju osebne inštrumentalne opore.

Starost	Družina	Partner	Prijatelji	Ostali
Do 18 let	67,80 %	6,70 %	18,90 %	6,70 %
Od 19 do 25 let	59,00 %	26,90 %	11,50 %	2,60 %
Od 26 do 29 let	56,90 %	27,00 %	13,80 %	2,30 %
Od 30 do 39 let	50,70 %	24,70 %	20,20 %	4,40 %
Od 40 do 59 let	47,20 %	26,10 %	18,90 %	8,60 %
Nad 60 let	58,30 %	25,00 %	14,30 %	2,40 %

S pomočjo analize varianc smo preverili še, ali so razlike med deleži, ki jih posamezne skupine zavzemajo v celotnem omrežju osebne inštrumentalne opore, statistično značilno razlikujejo po starostnih skupinah.

Rezultati pokažejo (tabela 3.12), da so razlike v povprečjih statistično značilne le pri deležu partnerja. Starostna skupina mladih do 18. leta ima statistično značilno manjši delež partnerja v svojem omrežju inštrumentalne socialne opore v primerjavi s skupinami od 26 do 29 let, do 39 let in 40 do 59 let. Ob že navedenih razlogih pa mladi tudi še nimajo svojih stanovanj / hiš / vrtov, kjer bi pomoč potrebovali, finančno pa so odvisni od staršev.

Tabela 3.12: ANOVA deležev skupin v omrežju osebne inštrumentalne opore glede na starost.

	F.	Sig
DELEŽ PARTNERJA	2,447	,034
DELEŽ DRUŽINE	2,118	,064
DELEŽ PRIJATELJEV	,931	,461
DELEŽ OSTALIH	1,482	,196

3.3.3 OSEBNA INFORMACIJSKA OPORA

Tretji del socialne opore, ki si jo bomo pogledali, je osebna informacijska opora. Vidimo (tabela 3.13), da tudi pri tej razsežnosti socialne opore večji delež v prvem izboru še vedno pripada partnerju (62,4 %), družina in prijatelji pa predstavljajo večinski delež v drugem in tretjem izboru oseb, ki nudijo osebno informacijsko oporo (družina 50,4 % v drugem in 31,2 % v tretjem izboru, prijatelji pa 30,5 % v drugem in 29,4 % v tretjem izboru). V tretjem izboru je tudi večji delež ostalih (12,8 %).

Tabela 3.13: Pregled izbora oseb po posamezni izbiri za osebno informacijsko oporo.

	Oseba 1 (izbor 1)	Oseba 2 (izbor 2)	Oseba 3 (izbor 3)
partner	62,40 %	6,40 %	2,50 %
družina	18,40 %	50,40 %	31,20 %
prijatelji	16,30 %	30,50 %	29,40 %
ostali	1,40 %	2,80 %	12,80 %
nihče	1,10 %	1,40 %	5,00 %

Pri velikosti omrežja osebne informacijske socialne opore (tabela 3.14) vidimo, da je tudi tu podobno kot pri inštrumentalni opori, 75,5 % anketiranih izbralo po tri osebe, kolikor jim jih je bilo ponujenih. 1 % anketiranih ni izbral nobene osebe, kar pomeni, da se za informacijsko oporo ne more obrniti na nikogar. 8,9 % jih je izbralo po eno osebo in 14,5 % dve osebi, ki nudita informacijsko oporo.

Tabela 3.14: Velikost omrežja osebne informacijske opore.

Velikost omrežja	Število	Odstotek
0 oseb	3	1,1 %
1 oseba	25	8,9 %
2 osebi	41	14,5 %
3 osebe	213	75,5 %
Skupaj	282	100,0 %

Ponovno smo preverili odvisnost velikosti omrežja od spola. Vidimo (tabela 3.15), da imajo ženske ponovno v povprečju za odtenek večje omrežje. Nadaljnja stopnja značilnosti (0,079) pa ne kaže na to, da bi bile razlike med spoloma statistično značilne.

Tabela 3.15: Opisne statistike – velikost omrežja osebne informacijske opore glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
Velikost omrežja osebne informacijske opore	moški	51	2,47	,81	,11
	ženski	230	2,69	,65	,04

($t = -1,786$, $p = 0,079$)

Z nadaljnjo analizo smo preverili, ali se pri osebni informacijski opori pojavijo kakšne razlike med spoloma glede na delež posamezne skupine oseb, ki jih za omenjeno oporo izberemo oz. nam jo nudijo.

Ponovno lahko vidimo, da obstajajo razlike v povprečjih med moškimi in ženskami (tabela 3.16). S testom neodvisnih vzorcev vidimo, da so razlike statistično značilne na dveh področjih, in sicer pri deležu družine in deležu prijateljev v omrežju osebne informacijske opore.

Tabela 3.16: Opisne statistike – deleži skupin v omrežju osebne informacijske opore glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
DELEŽ PARTNERJA	moški	50	,29	,24	,03
	ženski	228	,27	,20	,01
DELEŽ DRUŽINE	moški	50	,29	,25	,03
	ženski	228	,38	,23	,02
DELEŽ PRIJATELJEV	moški	50	,36	,26	,04
	ženski	228	,28	,22	,01
DELEŽ OSTALIH	moški	50	,07	,15	,02
	ženski	228	,07	,18	,01

delež partnerja: $t = 0,495$, $p = 0,621$;

delež družine: $t = -2,419$, $p = 0,016$;

delež prijateljev: $t = 2,117$, $p = 0,035$;

delež ostalih: $t = -0,102$, $p = 0,919$

V obeh primerih je stopnja značilnosti manjša od 0,05. Na podlagi tega lahko sklenemo, da imajo ženske v povprečju večji delež družinskih članov v svojem omrežju osebne

informacijske opore, moški pa na drugi strani v povprečju večji delež prijateljev, ki jim nudijo osebno informacijsko oporo.

Preverimo še, ali se deleži posamezne skupine oseb v celotnem omrežju osebne informacijske opore razlikujejo glede na starost.

Tabela 3.17: Odstotek posamezne skupine oseb v omrežju osebne informacijske opore.

Starost	Družina	Partner	Prijatelji	Ostali
Do 18 let	43,30 %	11,10 %	38,90 %	6,70 %
Od 19 do 25 let	48,70 %	24,40 %	26,90 %	0,00 %
Od 26 do 29 let	45,60 %	27,80 %	21,10 %	5,60 %
Od 30 do 39 let	34,90 %	29,80 %	30,30 %	5,00 %
Od 40 do 59 let	31,90 %	26,70 %	29,70 %	11,70 %
Nad 60 let	32,20 %	27,80 %	33,30 %	6,70 %

V razporeditvi deležev (tabela 3.17) vidimo, da pri osebni informacijski opori, pomoči v obliki nasvetov ob večjih življenjskih odločitvah, veliko vlogo igrajo družina, partner in prijatelji. V najmlajši skupini (do 18 let) seveda ponovno partner z manjšim deležem. V starostnih skupinah 19 do 25 in 26 do 29 let družina zavzema zelo velik delež, celo večjega kot pri najmlajših (pri obeh nad 45 %), sledijo pa prijatelji in partner, ki pa so dokaj enakomerno zastopani (med 21 in 27 %). V starosti nad 30 let se te tri skupine skoraj popolnoma uravnovesijo, delež ostalih pa ostaja skromnejši (5–7 %), razen v starosti od 40 do 59 let.

S pomočjo analize variance (tabela 3.18) smo preverili še, ali so razlike med povprečji deležev posameznih skupin v omrežju osebne informacijske opore glede na starost tudi statistično značilne. Nadaljnja analiza nam pokaže, da se statistično značilne razlike med vsaj dvema povprečjema pojavljata le pri deležu partnerja in deležu družine v omrežju osebne informacijske opore.

Sklenemo lahko, da je povprečni delež partnerja v omrežju osebne informacijske opore posameznika v starostni skupini od 30 do 39 let statistično značilno večji od tistega v starostni skupini do 18 let. Za družino pa nadaljnja analiza ni pokazala statistično značilnih razlik med skupinami⁸.

Tabela 3.18: ANOVA deležev skupin v omrežju osebne informacijske opore glede na

8 Tabela v prilogi Č.

starost.

	F.	Sig
DELEŽ PARTNERJA	2,304	,045
DELEŽ DRUŽINE	2,610	,025
DELEŽ PRIJATELJEV	1,509	,187
DELEŽ OSTALIH	1,880	,098

3.3.4 OSEBNO DRUŽENJE

Zadnja razsežnost socialne opore, ki jo bomo podrobneje pogledali, je druženje. Tudi tu nam pogled v tabelo izborov (tabela 3.19) pokaže, da je pri prvem izboru ponovno najpomembnejši partner, izbralo ga je kar 62,8 % anketiranih. V prvem izboru mu sledijo prijatelji (19,9 %) in družina (14,9 %). Oba sta nato najbolj zastopana v drugem in tretjem izboru (prijatelji 43,3 % v drugem in 29,1 % v tretjem, družina pa 42,6 % v drugem in 39,4 % v tretjem izboru). S 16,3 % so pri druženju, glede na ostale prej omenjene razsežnosti socialne opore, bolje zastopani tudi ostali.

Tabela 3.19: Pregled izbora oseb po posamezni izbiri za druženje.

	Oseba 1 (izbor 1)	Oseba 2 (izbor 2)	Oseba 3 (izbor 3)
partner	62,80 %	3,90 %	1,10 %
družina	14,90 %	42,60 %	39,40 %
prijatelji	19,90 %	43,30 %	29,10 %
ostali	2,10 %	3,50 %	16,30 %
nihče	0,00 %	0,70 %	1,80 %

Pri velikosti omrežja druženja (tabela 3.20) vidimo, da je delež oseb, ki so izbrale vse tri razpoložljive osebe 85,5 %, kar je v primerjavi z vsemi prejšnjimi razsežnostmi socialne opore največji odstotek. Pri druženju tudi nimamo nobene enote, ki ne bi izbrala nobene osebe oz. izbrala, da se ne druži z nikomer. Delež oseb z dvema izbranimi osebama za druženje je 7,8 %, eno osebo pa je izbralo 6,7 % anketiranih.

Tabela 3.20: Velikost omrežja druženja.

Velikost omrežja	Število	Odstotek
1 oseba	19	6,7 %
2 osebi	22	7,8 %
3 osebe	241	85,5 %
Skupaj	282	100,0 %

Velikost omrežja se med spoloma ponovno nekoliko razlikuje (tabela 3.21). V povprečju je velikost omrežja druženja pri ženskah nekoliko večja kot pri moških. Po preverjanju domnev o povprečjih vrednostih, pa pri stopnji značilnosti 0,196 ne moremo trditi, da so razlike tudi statistično značilne.

Tabela 3.21: Opisne statistike – velikost omrežja druženja glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
Velikost omrežja osebne informacijske opore	moški	51	2,69	,65	,09
	ženski	230	2,81	,52	,03

($t = -1,306$, $p = 0,196$)

Naprej si pogledjmo še, ali se pri omrežju druženja pojavijo kakšne večje razlike med spoloma glede na samo sestavo omrežja druženja, s kom se kdo več druži. Pogled na povprečja (tabela 3.22) nam kaže, da se ženske nekoliko več kot moški družijo z družinskimi člani, ki tudi prevladujejo v njihovem omrežju druženja. Na drugi strani pa pri moških največji delež predstavljajo prijatelji. Njihov delež je večji tudi v primerjavi z ženskami.

Test primerjave povprečij nam pokaže, da je statistično značilna le razlika pri deležu družine, ki jo zavzema v omrežju druženja. S stopnjo značilnosti 0,035 ($< 0,05$) lahko sklenemo, da družina v omrežjih žensk zavzema večji delež kot pri moških. Razlike v ostalih povprečjih niso statistično značilne.

Tabela 3.22: Opisne statistike – deleži skupin v omrežju druženja glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
DELEŽ PARTNERJA	moški	51	,28	,22	,03
	ženski	230	,23	,17	,01
DELEŽ DRUŽINE	moški	51	,27	,22	,03
	ženski	230	,35	,25	,02
DELEŽ PRIJATELJEV	moški	51	,38	,25	,04
	ženski	230	,34	,22	,01
DELEŽ OSTALIH	moški	51	,07	,14	,02
	ženski	230	,08	,17	,01

delež partnerja: $t = 1,752$, $p = 0,081$;

delež družine: $t = -2,123$, $p = 0,035$;

delež prijateljev: $t = 1,197$, $p = 0,232$;

delež ostalih: $t = -0,434$, $p = 0,665$

Pogledali smo tudi, kako se ti deleži razlikujejo po posameznih starostnih skupinah (tabela 3.23). S pomočjo analize varianc smo primerjali povprečja med več skupinami. Pogled na tabelo deležev posameznih skupin, s katerimi ljudje preživljajo prosti čas, nam pokaže, da tudi tukaj velik del predstavlja družina.

V vseh starostnih skupinah družina predstavlja vsaj tretjinski delež. Nekoliko večja je v obdobju do 25. leta (naši prvi dve starostni skupini) – ko smo še dijaki, študenti in bolj vezani na družino. Druga pomembna skupina oseb, s katerimi se družimo, pa so prijatelji, katerih delež v vseh starostnih skupinah presega 30 %. Partner v omrežju druženja predstavlja od 20 do 25 % delež omrežja. Primerno manjši (13 %) je v skupini do 18. leta, saj v tem obdobju partner v našem življenju povečini še ne igra tako pomembne vloge kot v kasnejših letih.

Tabela 3.23: Odstotek posamezne skupine oseb v omrežju druženja.

Starost	Družina	Partner	Prijatelji	Ostali
Do 18 let	38,90 %	13,30 %	38,90 %	8,90 %
Od 19 do 25 let	38,50 %	20,50 %	35,90 %	5,10 %
Od 26 do 29 let	33,30 %	22,00 %	36,00 %	8,60 %
Od 30 do 39 let	31,50 %	25,50 %	34,40 %	8,70 %
Od 40 do 59 let	38,40 %	23,70 %	33,00 %	4,90 %
Nad 60 let	32,20 %	27,80 %	35,60 %	4,40 %

Če te deleže primerjamo s prej obravnavanimi razsežnostmi socialne opore, vidimo, da je družina pri druženju manj pomembna (drugod ta delež zavzema med 40 in 60 %). Pri druženju so družina, partner in prijatelji dokaj uravnoteženi.

Tudi pri druženju si bomo pogledali še analizo varianc po starostnih skupinah (tabela 3.24). Ta nam ni pokazala nobene statistično značilne razlike. Vse stopnje značilnosti precej presegajo mejo 0,05. Tako ne moremo trditi, da so razlike med starostnimi skupinami statistično značilne.

Tabela 3.24: ANOVA deležev skupin v omrežju druženja glede na starost.

	F.	Sig
DELEŽ PARTNERJA	1,549	,175
DELEŽ DRUŽINE	,937	,457
DELEŽ PRIJATELJEV	,201	,962
DELEŽ OSTALIH	,755	,583

3.4 SPLETNA (*ONLINE*) SOCIALNA OPORA – FACEBOOK

V naslednjem sklopu bomo preverili še, kako je z iskanjem in prejemanjem spletne socialne opore. Za njeno analizo smo si izbrali primer Facebooka. Vzorec se nam pri spletni socialni opori pri vseh razsežnostih močno zmanjša. Pri treh – emocionalni, inštrumentalni in informacijski – nam tako ostane le 15,3 do 23,3 % začetnega vzorca. Najmanjši upad je mogoče opaziti pri druženju, kjer nam ostane 66,3 % prvotnega vzorca. V nadaljevanju bomo pogledali, enako kot pri omrežjih osebne socialne opore, ali ljudje Facebook uporabljajo kot vir socialne opor in v kakšni meri.

Zaradi manjšega vzorca, ki ga z nadaljnjo analizo po spolu in starosti še razpršimo, s čimer postajajo ocene parametrov na podvzorcih manj stabilne, je tudi analiza skromnejša. Kljub temu nam nudi vpogled, v kolikšni meri se Facebook sploh uporablja kot vir socialne opore.

Za vsako razsežnost socialne opore je bilo postavljeno eno vprašanje (enako kot pri osebni socialni opori), ki se je zaključilo z »Ali se v primeru [izbrana razsežnost emocionalne opore] kdaj obrnete na Facebook?«.

3.4.1 SPLETNA EMOCIONALNA OPORA

Pri emocionalni opori je na vprašanje, ali Facebook uporabljajo tudi za iskanje emocionalne opore, z »ne« odgovorilo kar 82,5 % vprašanih. Za analizo je tako ostalo 17,5 % (44) oseb.

Tabela 3.25: Pregled izbora oseb po posamezni izbiri za spletno emocionalno oporo⁹.

	Oseba 1 (<i>izbor 1</i>)	Oseba 2 (<i>izbor 2</i>)	Oseba 3 (<i>izbor 3</i>)
partner	4,50 %	2,30 %	0,00 %
družina	11,40 %	15,90 %	18,20 %
prijatelji	72,70 %	38,60 %	1,60 %
ostali	11,40 %	15,90 %	18,20 %
FB skupine	11,40 %	11,40 %	6,80 %

Kot vidimo v tabeli izborov oseb (tabela 3.25), so v prvih dveh izborih v največjem deležu izbrani prijatelji (72,7 % v prvem izboru in 38,6 % v drugem). Delež skupin na Facebooku, katerih člani so anketiranci (11,4 % v prvem in drugem izboru ter 6,8 % v tretjem izboru), je vsaj v prvih dveh izborih podoben kot pri deležu ostalih, v tretjem izboru pa se zmanjša.

Poglejmo si, kakšne so razlike v deležih, ki jih posamezne skupine zavzemajo v posameznikovem omrežju spletne emocionalne opore, med spoloma (tabela 3.26).

Bivariatna analiza primerjave povprečnih vrednosti (t-test) nam je pokazala, da se ženske v povprečju večkrat kot moški na Facebooku obrnejo na družino in na interesne skupine, katerih članice so. Pri ostalih skupinah oseb statistično značilnih razlik ni.

9 V teh izračunih deležev izbora smo upoštevali le osebe, ki so odgovorile, da Facebook uporabljajo tudi za izbrano spletno oporo (enak preračun velja za vse nadaljnje razsežnosti spletne socialne opore).

Tabela 3.26: Opisne statistike – deleži skupin v omrežju spletne emocionalne opore glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
DELEŽ PARTNERJA	moški	7	,00	,003	,00
	ženski	43	,03	,10	,02
DELEŽ DRUŽINE	moški	7	,00	,00	,00
	ženski	43	,17	,22	,03
DELEŽ PRIJATELJEV	moški	7	,62	,39	,15
	ženski	43	,52	,32	,05
DELEŽ OSTALIH	moški	7	,38	,39	,15
	ženski	43	,152	,28	,04
DELEŽ FB SKUPIN	moški	7	,00	,00	,00
	ženski	43	,13	,22	,03

delež partnerja: $t = -0,695$, $p = 0,490$;

delež družine: $t = -5,173$, $p < 0,001$;

delež prijateljev: $t = 0,742$, $p = 0,462$;

delež ostalih: $t = 1,907$, $p = 0,063$

delež FB skupin: $t = -3,800$, $p < 0,001$

Podobno statistično neznačilne rezultate nam je dala tudi analiza variance (tabela 3.27). Med različnimi starostnimi skupinami ni zaznanih statično značilnih razlik med posameznimi starostnimi skupinami.

Tabela 3.27: ANOVA deležev skupin v omrežju spletne emocionalne opore glede na starost.

	F.	Sig
DELEŽ PARTNERJA	1,056	,398
DELEŽ DRUŽINE	1,684	,159
DELEŽ PRIJATELJEV	,902	,488
DELEŽ OSTALIH	,739	,599
DELEŽ FB SKUPIN	,368	,868

Pri porazdelitvi (tabela 3.28) lahko opazimo le, da v vseh starostnih skupinah močno izstopa delež prijateljev – v najmlajših starostnih skupinah je ta delež kar 75 %. Pri

starostih od 26 pa vse do 59 je tudi delež Facebook skupin večji od 10 %. Pri starostni skupini nad 60 let pa je opazen tudi že večji delež družine.

Tabela 3.28: Odstotek posamezne skupine oseb v omrežju spletne emocionalne opore.

Starost	Družina	Partner	Prijatelji	Ostali	FB skupine
Do 18 let	8,30 %	0,00 %	75,00 %	8,30 %	8,30 %
Od 19 do 25 let	12,50 %	12,50 %	75,00 %	0,00 %	0,00 %
Od 26 do 29 let	18,10 %	27,80 %	52,80 %	12,50 %	13,90 %
Od 30 do 39 let	11,80 %	13,90 %	51,40 %	23,60 %	11,80 %
Od 40 do 59 let	25,00 %	0,00 %	41,70 %	16,70 %	16,70 %
Nad 60 let	66,70 %	0,00 %	33,30 %	0,00 %	0,00 %

3.4.2 SPLETNA INŠTRUMENTALNA OPORA

Za analizo omrežja spletne inštrumentalne opore nam je po vprašanju, ali za to uporabljate Facebook z »da« odgovorilo 23,3 % vprašanih (57) oseb. Delež je nekoliko višji kot pri spletni emocionalni opori.

Kot vidimo v tabeli izborov (tabela 3.29), so tudi pri spletni inštrumentalni opori v veliki prednosti prijatelji, ki pri prvem izboru predstavljajo 71,9 % delež. V drugem izboru 22,8 %, s 26,3 % pa imajo tu največji delež ostali. Facebook skupine v prvem in drugem izboru predstavljajo 5,3 %, v tretjem pa njihov delež naraste na 12,3 %.

Tabela 3.29: Pregled izbora oseb po posamezni izbiri za spletno inštrumentalno oporo.

	Oseba 1 (izbor 1)	Oseba 2 (izbor 2)	Oseba 3 (izbor 3)
partner	3,50 %	0,00 %	0,00 %
družina	10,50 %	12,30 %	14,00 %
prijatelji	71,90 %	22,80 %	7,00 %
ostali	12,30 %	40,50 %	26,30 %
FB skupine	5,30 %	5,30 %	12,30 %

Pregled odvisnosti deležev posameznih skupin v omrežju spletne inštrumentalne opore glede na spol (tabela 3.30) je pokazal večje razlike v povprečjih med spoloma le pri deležu družine. Pregled stopnje značilnosti nam pokaže, da razlike med povprečjema niso statistično značilne.

Tabela 3.30: Opisne statistike – deleži skupin v omrežju spletne instrumentalne opore glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
DELEŽ PARTNERJA	moški	8	,00	,00	,00
	ženski	51	,01	,07	,02
DELEŽ DRUŽINE	moški	8	,04	,12	,04
	ženski	51	,13	,22	,03
DELEŽ PRIJATELJEV	moški	8	,50	,35	,12
	ženski	51	,47	,32	,04
DELEŽ OSTALIH	moški	8	,35	,24	,09
	ženski	51	,29	,28	,04
DELEŽ FB SKUPIN	moški	8	,10	,20	,07
	ženski	51	,09	,20	,03

delež partnerja: $t = -0,562$, $p = 0,577$;

delež družine: $t = -1,793$, $p = 0,092$;

delež prijateljev: $t = 0,742$, $p = 0,462$;

delež ostalih: $t = 0,216$, $p = 0,830$;

delež FB skupin: $t = -0,645$, $p = 0,521$

Analiza variance (tabela 3.31), kjer smo primerjali deleže posameznih skupin v omrežju spletne instrumentalne opore glede na starost, nam je pokazal, da obstajajo razlike med povprečji skupin pri deležu družine s stopnjo značilnosti 0,007. Nadaljnja analiza, kjer bi lahko preverili, kje se te razlike pojavijo, žal ni bilo mogoče opraviti zaradi premajhnih podvzorcev.

Tabela 3.31: ANOVA deležev skupin v omrežju spletne instrumentalne opore glede na starost.

	F.	Sig
DELEŽ PARTNERJA	1,056	,398
DELEŽ DRUŽINE	1,684	,159
DELEŽ PRIJATELJEV	,902	,488
DELEŽ OSTALIH	,739	,599
DELEŽ FB SKUPIN	,368	,868

Kljub temu si lahko pogledamo še tabelo porazdelitve deležev posameznih skupin glede na starost (tabela 3.32). Ponovno vidimo, da največji delež predstavljajo prijatelji, so pa glede na emocionalno oporo nekoliko večji deleži družine in ostalih, medtem ko je delež partnerja najmanjši v vseh skupinah.

Tabela 3.32: Odstotek posamezne skupine oseb v omrežju spletne inštrumentalne opore.

Starost	Družina	Partner	Prijatelji	Ostali	FB skupine
Do 18 let	16,70 %	0,00 %	50,00 %	16,70 %	16,70 %
Od 19 do 25 let	Ni enote v tem razredu				
Od 26 do 29 let	22,70 %	3,00 %	56,10 %	12,10 %	6,10 %
Od 30 do 39 let	6,30 %	0,00 %	49,60 %	35,60 %	8,60 %
Od 40 do 59 let	16,70 %	4,20 %	29,20 %	33,30 %	16,70 %
Nad 60 let	66,70 %	0,00 %	33,30 %	0,00 %	0,00 %

3.4.3 SPLETNA INFORMACIJSKA OPORA

Tako kot že pri emocionalni in inštrumentalni razsežnosti spletne socialne opore se tudi pri informacijski vzorec za analizo spletne informacijske opore močno zmanjša. Na vprašanje o uporabi Facebooka za informacijsko oporo je z »da« odgovorilo 15,3 % (38) oseb.

Tabela 3.33 : Pregled izbora oseb po posamezni izbiri za spletno informacijsko oporo.

	Oseba 1 (izbor 1)	Oseba 2 (izbor 2)	Oseba 3 (izbor 3)
partner	5,30 %	0,00 %	0,00 %
družina	7,90 %	15,80 %	15,80 %
prijatelji	68,40 %	21,00 %	13,20 %
ostali	2,60 %	36,80 %	21,00 %
FB skupine	15,80 %	2,60 %	7,90 %

V tabeli izborov oseb (tabela 3.33) vidimo, da so v prvem izboru ponovno največji delež namenili prijateljem z 68,4 %, v drugem pa s 36,8 % ostalim. Delež Facebook skupin je v prvem izboru 15,8 %, v drugem 2,6 % in tretjem 7,9 %.

Pregled povprečij po spolu (tabela 3.34) nam je sicer pokazal večjo razliko v povprečju predvsem pri deležu prijateljev v omrežju spletne informacijske opore posameznika. Nadaljnja analiza in primerjava povprečnih vrednosti ni pokazala statistično značilnih

razlik v nobeni skupini oseb, na katere se posamezniki obračajo za nasvete ob večjih življenjskih odločitvah.

Tabela 3.34: Opisne statistike – deleži skupin v omrežju spletne informacijske opore glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
DELEŽ PARTNERJA	moški	6	,00	,00	,00
	ženski	32	,02	,08	,01
DELEŽ DRUŽINE	moški	6	,06	,14	,06
	ženski	32	,15	,24	,04
DELEŽ PRIJATELJEV	moški	6	,69	,34	,14
	ženski	32	,42	,319	,05
DELEŽ OSTALIH	moški	6	,194	,22	,09
	ženski	32	,25	,30	,05
DELEŽ FB SKUPIN	moški	6	,06	,14	,06
	ženski	32	,16	,31	,05

delež partnerja: $t = -0,616$, $p = 0,542$;

delež družine: $t = -0,357$, $p = 0,200$;

delež prijateljev: $t = 1,980$, $p = 0,055$;

delež ostalih: $t = -0,431$, $p = 0,669$;

delež FB skupin: $t = -0,816$, $p = 0,420$

Analiza variance (tabela 3.35) glede na starostne skupine s stopnjo značilnosti 0,007 je pokazala, da pri deležu ostalih v omrežju informacijske spletne opore obstajajo statistično značilne razlike, ki pa jih zaradi majhnosti vzorca in skupin s po samo eno enoto ni mogoče izračunati.

Tabela 3.35: ANOVA deležev skupin v omrežju spletne informacijske opore glede na starost.

	F.	Sig
DELEŽ PARTNERJA	,317	,899
DELEŽ DRUŽINE	2,075	,095
DELEŽ PRIJATELJEV	,554	,734
DELEŽ OSTALIH	3,985	,007
DELEŽ FB SKUPIN	,660	,656

Pri porazdelitvi deležev (tabela 3.36) posameznih skupin v omrežju spletne informacijske opore vidimo, da imajo prijatelji še vedno prevladujoč delež. Se pa tu močno poveča delež Facebook skupin, na katere se ljudje obračajo pri iskanju informacij.

Tabela 3.36: Odstotek posamezne skupine oseb v omrežju spletne informacijske opore.

Starost	Delež družine	Delež partnerja	Delež prijateljev	Delež ostalih	Delež FB skupin
Do 18 let	0,00 %	0,00 %	66,70 %	0,00 %	33,30 %
Od 19 do 25 let	0,00 %	0,00 %	66,70 %	0,00 %	33,30 %
Od 26 do 29 let	27,80 %	0,00 %	58,30 %	0,00 %	13,90 %
Od 30 do 39 let	10,80 %	3,30 %	42,50 %	26,70 %	16,70 %
Od 40 do 59 let	11,10 %	0,00 %	41,70 %	47,20 %	0,00 %
Nad 60 let	66,70 %	0,00 %	33,30 %	0,00 %	0,00 %

3.4.4 SPLETNO DRUŽENJE

Med vsemi razsežnostmi spletne socialne opore jih je za Facebook največ odgovorilo z »da« pri druženju, in sicer 66,3 % (163) oseb.

Tabela 3.37: Pregled izbora oseb po posamezni izbiri za spletno druženje.

	Oseba 1 (izbor 1)	Oseba 2 (izbor 2)	Oseba 3 (izbor 3)
partner	13,50 %	3,10 %	2,50 %
družina	11,00 %	20,20 %	14,70 %
prijatelji	65,60 %	29,40 %	12,90 %
ostali	6,70 %	33,10 %	35,00 %

FB skupine	2,50 %	1,80 %	6,70 %
------------	--------	--------	--------

Ponovno imajo vodilno vlogo prijatelji (tabela 3.37), ki v prvem izboru predstavljajo 65,6 % delež, v drugem izboru pa 29,4 %. Velik delež predstavljajo tudi ostali (33,1 % v drugem in 35 % v tretjem izboru). Facebook skupine predstavljajo 2,5 % v prvem, 1,8 % v drugem in 6,7 % v tretjem izboru.

Primerjajmo še povprečja deležev posamezne skupine v omrežju spletnega druženja glede na spol. Vidimo (tabela 3.38), da pri obeh spolih močno prevladujejo prijatelji. V primerjavi po spolu imajo moški še nekoliko večji delež pri Facebook skupinah kot ženske, pri ostalih pa se večja povprečja izkazujejo pri ženskah.

Z domnevo o enakosti povprečij smo to tudi preverili in sklenemo lahko, da se ženske v povprečju v večjem deležu kot moški na Facebooku družijo s partnerjem. Ostale razlike niso statistično značilne.

Tabela 3.38: Opisne statistike – deleži skupin v omrežju spletnega druženja glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
DELEŽ PARTNERJA	moški	33	,01	,06	,01
	ženski	130	,08	,17	,01
DELEŽ DRUŽINE	moški	33	,13	,21	,04
	ženski	130	,17	,22	,02
DELEŽ PRIJATELJEV	moški	33	,49	,29	,05
	ženski	130	,44	,26	,02
DELEŽ OSTALIH	moški	33	,32	,30	,05
	ženski	130	,27	,26	,02
DELEŽ FB SKUPIN	moški	33	,05	,12	,02
	ženski	130	,04	,13	,01

delež partnerja: $t = -4,199$, $p < 0,001$;

delež družine: $t = -1,029$, $p = 0,305$;

delež prijateljev: $t = 0,977$, $p = 0,330$;

delež ostalih: $t = 1,073$, $p = 0,285$;

delež FB skupin: $t = 0,485$, $p = 0,628$

Z analizo varianc (tabela 3.39) smo preverili še, ali obstajajo kakšne razlike v deležih skupin v omrežju spletnega druženja med starostnimi skupinami. Med posameznimi skupinami lahko najdemo statistične značilne razlike le pri deležu družine v omrežju druženja. Nadaljnja analiza ni mogoča zaradi premajhnih razredov.

Tabela 3.39: ANOVA deležev skupin v omrežju spletnega druženja glede na starost.

	F.	Sig
DELEŽ PARTNERJA	1,056	,398
DELEŽ DRUŽINE	1,684	,159
DELEŽ PRIJATELJEV	,902	,488
DELEŽ OSTALIH	,739	,599
DELEŽ FB SKUPIN	,368	,868

V tabeli razporeditev deležev (tabela 3.40) glede na starostne skupine lahko vidimo, da največji delež v spletni opori ponovno zavzemajo prijatelji. Pri starosti od 30 do 59 je relativno velik tudi delež ostalih (31 % pri 30 do 39 let in 29,8 % pri skupini od 40 do 59 let). Predpostavljamo lahko, da je bolj družinsko osrediščeno omrežje starejših od 60 let.

Tabela 3.40: Odstotek posamezne skupine oseb v omrežju spletnega druženja.

Starost	Družina	Partner	Prijatelji	Ostali	FB skupine
Do 18 let	19,00 %	11,90 %	45,20 %	21,40 %	2,40 %
Od 19 do 25 let	22,20 %	7,40 %	46,30 %	24,00 %	0,00 %
Od 26 do 29 let	19,60 %	5,80 %	50,00 %	21,70 %	2,90 %
Od 30 do 39 let	11,30 %	6,30 %	46,00 %	31,00 %	5,40 %
Od 40 do 59 let	19,60 %	7,70 %	39,30 %	29,80 %	3,60 %
Nad 60 let	66,70 %	0,00 %	33,30 %	0,00 %	0,00 %

Vprašanja o pridobivanju socialne opore preko Facebooka je bilo postavljeno tudi omenjenih intervjuvancem (priloga D). Žal noben od njih Facebooka ne uporablja z namenom iskanja in pridobivanja socialne opore. Odgovori so nam tako le predstavili razloge, zakaj Facebooka ne vidijo kot vira socialne opore. Facebook vidijo predvsem kot informacijsko omrežje, a ne v smislu socialne opore, temveč v pridobivanju informacij o dogodkih (intervju 5), kot sredstvo za vzdrževanje oddaljenih stikov (intervju 3), in so mnenja, da je Facebook za namene iskanja socialne opore preveč

javen (»vsi lahko to berejo« (intervju 6)).

3.5 PREKRIVANJE OSEBNE IN SPLETNE SOCIALNE OPORE

Pri spletni socialni opori smo preverjali še, v kolikšni meri se osebe, na katere se obrnejo po pomoč na Facebooku pokrivajo z osebami, ki sicer pomoč, nasvet nudijo tudi osebno, pri čemer gre predvsem za njihovo oceno prekrivanja.

Tabela 3.41: Odstotek prekrivanja oseb, ki nudijo osebno in spletno oporo.

	Emocionalna opora	Inštrumentalna opora	Informacijska opora	Druženje
Skoraj vsi	40,00 %	30,50 %	28,90 %	37,70 %
Približno 75 %	12,00 %	15,30 %	26,30 %	11,70 %
Približno 50 %	14,00 %	15,30 %	15,80 %	13,60 %
Približno 25 %	26,00 %	20,30 %	18,40 %	16,70 %
Skoraj nihče	8,00 %	18,60 %	10,50 %	20,40 %

V tabeli deležev pokrivanja med osebno in spletno socialno oporo (tabela 3.41) vidimo, da so anketiranci največkrat odgovorili s »skoraj vsi«. Ta delež je najbolj izstopajoč pri emocionalni opori (40 %), naslednja večja skupina je s 26 % tisti, kjer ljudje ocenjuje le 25 % prekrivanje oseb, ki nudijo osebno in spletno oporo.

Visok delež »skoraj 100 %« prekrivanja je opaziti tudi pri druženju, kjer pa se mu z 20,4 % približa odgovor »skoraj nihče«. Vsaj 75 % prekrivanje je pri vseh oporah izbrala skoraj polovica anketiranih (52 % emocionalna, 45,8 % inštrumentalna, 55,2 % informacijska opora in 48,4 % druženje). Najbolj razpršeni deleži pokrivanja so pri informacijski opori, kjer noben izbor ne presega 30 %.

Pogled po spolu in starosti ne kaže pomembnih razlik med posameznimi skupinami. Vse razlike, ki se pojavijo, so statistično neznačilne.

3.6 ZADOVOLJSTVO S PREJETO OPORO

Ob koncu vsakega sklopa vprašanj, za osebno oporo in za spletno oporo, smo anketirance povprašali še o zadovoljstvu s prejeto oporo. Samega zadovoljstva nismo razčlenjevali na več vprašanj, ampak smo jih samo vprašali »V kakšni meri ste s prejeto oporo zadovoljni?«. Pri odgovarjanju pa so izbirali na petstopenjski lestvici od »sploh nisem zadovoljen« do »zelo sem zadovoljen«.

Tabela 3.42: Pregled izbora odgovorov zadovoljstva s prejeto oporo.

Zadovoljstvo	Osebna opora	Spletna opora
Sploh nisem zadovoljen	0,70 %	0,80 %
Nisem zadovoljen	2,20 %	2,90 %
Niti - niti	17,60 %	36,20 %
Sem zadovoljen	43,20 %	50,20 %
Zelo sem zadovoljen	36,30 %	9,90 %

Vidimo (tabela 3.42), da so s kar 79,5 % z oporo zadovoljnih 36,3 % vseh anketiranih pa je celo zelo zadovoljnih. 2,9 % anketiranih s prejeto oporo ni zadovoljnih, 17,6 % pa niso ne zadovoljni ne nezadovoljni.

Nekoliko drugačna je slika pri zadovoljstvu s spletno oporo. Delež nezadovoljnih je sicer skoraj enak kot pri osebni opori (3,7 %), je pa manj zelo zadovoljnih (le 9,9 %). Polovica jih je s prejeto spletno oporo zadovoljnih, 36,2 % pa niso ne zadovoljni ne nezadovoljni.

Zadovoljstvo s prejeto spletno oporo je treba kljub tem odgovorom gledati z nekoliko kritično presojo. Pričakujemo lahko, da so imeli pri odgovarjanju v mislih le dejavnosti, za katere Facebook uporabljajo. Tudi na podlagi intervjujev, ki sem jih opravila z osebami različnih starosti, lahko rečemo, da Facebook praviloma ne uporabljajo za iskanje opore, a so v splošnem z njo na spletu zadovoljni »za to, za kar Facebook uporabljam, sem zadovoljen« (intervju 5, priloga D).

Poglejmo še, ali se pojavijo kakšne bistvene razlike pri zadovoljstvu med spoloma in po starostih.

Tabela 3.43: Opisne statistike – zadovoljstvo s prejeto oporo glede na spol.

	Spol	N	Aritmetična sredina	Std. odklon	Std. napaka
Zadovoljstvo - <i>offline</i> opora	moški	50	4,06	,82	,12
	ženski	227	4,14	,82	,06
Zadovoljstvo - <i>online</i> opora	moški	44	3,55	,63	,09
	ženski	198	3,68	,75	,05

offline: $t = -0,630$, $p = 0,529$;

online: $t = -1,121$, $p = 0,263$

Tudi tu vidimo (tabela 3.43), da je opazna razlika med zadovoljstvom z osebno in spletno oporo, medtem ko med spoloma ni opaznejših razlik. Tudi primerjava povprečij z domnevo o enakosti povprečij nam pokaže, da razlike med spoloma niso statistično značilne.

Podobne rezultate nam pokaže tudi analiza varianc po starostnih skupinah (tabela 3.44), in sicer pri spletni opori. Tu ni nobena razlika med skupinami statistično značilna. Je pa stopnja značilnosti pri zadovoljstvu z osebno socialno oporo 0,001, kar nam kaže, da je vsaj med dvema starostnima skupinama možno opaziti statistično značilne razlike med povprečnim zadovoljstvom s prejeto oporo. Nadaljnji pogled nam pokaže, da je starostna skupina od 40 do 59 let statistično značilno manj zadovoljna s prejeto osebno oporo kot skupina od 26 do 29 let in 30 do 39 let.

Tabela 3.44: ANOVA zadovoljstva s prejeto oporo glede na starost.

	F.	Sig
Zadovoljstvo - <i>offline</i> opora	4,570	,001
Zadovoljstvo - <i>online</i> opora	2,208	,054

SKLEP

Facebook dnevno uporablja kar 86,9 % vprašanih v naši anketi. Čeprav nas večina do Facebooka dostopa večkrat dnevno, ga za dostop do socialne opore uporabljamo v manjši meri. Število oseb, ki poleg osebne socialne opore uporablja tudi spletno (preko Facebooka), pri nobeni od razsežnosti, razen pri druženju, ne presega 25 %. Pri druženju pa je ta delež 66 %.

Pri osebni socialni opori smo videli, da se ljudje v primeru težav ali iskanja informacij in nasvetov največkrat obrnemo na partnerja in družino. Partner je v naši raziskavi pri vseh razsežnosti osebne socialne opore v prvem izboru najbolje zastopan. To gre v veliki meri pripisati tudi dejstvu, da v našem vzorcu osebe s partnerjem predstavljajo kar 71,5 %. Pri izboru druge in tretje osebe pa sta največkrat izbrana družina in prijatelji.

Številni raziskovalci so že potrjevali pomembnost družine v življenju posameznika. Kot primarno družbeno okolje nam nudi začetno socializacijo in je ključnega pomena za

razvoj posameznika (Dremelj 2003). Analiza rezultatov je tudi pri nas potrdila pomembnost družine in njene opore. Če ne upoštevamo partnerja, nas rezultati pripeljejo do zaključka, da je družina pomembnejša kot prijatelji tako pri emocionalni opori kot pri instrumentalni in informacijski. Manjša razlika med skupinama je pri druženju. Večjih odstopanj nismo opazili niti pri analizi po spolu ali po starosti. Povsod igra družina pomembno vlogo, je pa seveda moč opaziti njeno nekoliko večjo vlogo pri najmlajših skupinah (do 26. leta), ko smo še dijaki, študenti in v večji meri tudi finančno odvisni predvsem od staršev. Nekaj razlik med deleži je opaziti tudi pri vlogi partnerja, ki pri mlajših (do 18. leta) seveda še nima pomembnejše vloge v smislu dajanja socialne opore oz. je ta omejena.

Vloga družine v socialni opori se močno zmanjša, ko jo iščemo na spletu oz. na Facebooku. Če izbore primerjamo še s spletno socialno oporo, vidimo, da se pri vseh razsežnostih na Facebooku ljudje največkrat obrnejo na prijatelje. Njim pa izmenjaje sledijo družina in ostali, ki vključujejo druge ljudi v našem življenju (znanci, sosedi, sodelavci ...). Zelo nizek pa je delež oseb, ki se po oporo obračajo na interesne skupine na Facebooku. Te so še najbolj zastopane pri informacijski opori.

Tu pa se zastavlja vprašanje, zakaj ljudje Facebooka kot razširitve svoje socialnega omrežja v večji meri ne uporabijo tudi za pridobivanje socialne opore. Ko smo se pogovarjali z nekaj intervjuvanci (različnih starosti), smo prišli do precej podobnih odgovorov. Če uporabijo Facebook za iskanje socialne opore, je to zato, ker oseba, ki jo potrebujejo ni dosegljiva osebno (moški, 17 let, srednješolec) ali pa je dostop do večjega števila hitrejši in lažji kot preko drugih poti (sicer predvsem za informacijsko oporo – ženska, 30 let, zaposlena).

Ostali so dejali, da Facebooka ne uporabljajo kot vir socialne opore, ker so osebe, ki jim oporo nudijo, dosegljive osebno. Facebook jim tako predstavlja predvsem možnost dostopa do informacij, ki niso povezane z dajanjem opore, in druženje. Pri slednjem pa predvsem dostop do ljudi, ki so lokacijsko oddaljeni, in je osebno druženje tako oteženo.

Kot je omenil že Tang (2016), ljudje Facebook uporabljajo in tam iščejo oporo predvsem z namenom zmanjšanja vsakodnevnega stresa. Tudi naša raziskava je pokazala, da je iskanje socialne opore na Facebooku majhno.

Na koncu smo preverili še, kako so ljudje s prejeto socialno oporo, tako osebno kot spletno, zadovoljni. Nekoliko bolj zadovoljni so bili z oporo prejeto osebno. Tudi to je v skladu tudi z ugotovitvami različnih raziskav, ki so pokazale, da med uporabniki spleta uporabniki Facebooka izkazujejo višje mere zaznane socialne opore, vključno z emocionalno, inštrumentalno oporo in druženjem, kot uporabniki spleta, ki Facebooka ne uporabljajo. Hkrati so pokazale tudi, da je kljub temu v primerjavi spletne in osebne opore, višje zaznana socialna opora prejeta osebno (Li in drugi 2015).

Ob zaključku lahko torej povzamemo, da Facebook kljub vsakodnevni prisotnosti v naših življenjih pri socialni opori ne igra pomembnejše vloge. V večji meri se ga uporablja le za druženje. Kot vir socialne opore ga jemljejo in uporabljajo le redki, in še ti, glede na visoke stopnje prekrivanja oseb, ki nam oporo nudijo osebno in preko Facebooka, bolj kot dopolnitev in razširitev že obstoječega odnosa.

S pričujočo diplomsko nalogo sem poskušala prikazati vlogo spletne socialne opore, kjer je bil Facebook uporabljen kot njen predstavnik. Glavno omejitev opravljene raziskave vidim predvsem v kratkem vprašalniku oz. postavitvi le enega vprašanja za posamezno razsežnost socialne opore. S skrčenjem v eno vprašanje je verjetneje, da so se anketiranci osredotočili le na prvo dimenzijo posamezne opore (emocionalna opora: težave v družini, na delovnem mestu ..., inštrumentalna opora: pomoč v stanovanju, izposoja večje vsote denarja ...), čeprav je možno, da se za različne stvari obračajo na različne ljudi. Ker je bil vprašalnik objavljen na spletu, pa bi daljši verjetno povzročil, da bi manj osebni melo potrpljenje, da ga izpolni do konca. S tem bi si verjetno precej zmanjšali vzorec. Dodatno omejitev predstavlja tudi izbira vloge in ne osebe, pri čemer je možno, da so se »podvojene« vloge izgubile, saj jih niso izbirali večkrat.

Z razširjenim vprašalnikom in osebnih pristopom bi se zagotovo dalo dobiti temeljitejše rezultate, predvsem pa bolj poglobljen vpogled v samo iskanje socialne opore preko spleta (morda vključiti tudi druga družbena omrežja, ki prihajajo v ospredje sedaj (Twitter, Snapchat, Instagram ...)) in razloge za njen obstoj oz. odsotnost.

LITERATURA

1. Blight, Michael G., Kristy Jagiello in Ruppel, Erin K. 2015. »Same stuff different day:« A mixed-method study of support seeking on Facebook. *Computers in Human Behavior* (53): 366–373.
2. Boyd, Danah M. in Nicole B. Ellison. 2008. Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication* (13): 210–230.
3. Cheung, Christy M.K., Pui-Yee Chiu in Matthew K.O. Lee. 2011. Online social networks: Why do students use facebook? *Computers in Human Behavior* (27): 1337–1343.
4. Dremelj, Polona. 2003. Sorodstvene vezi kot vir socialne opore posameznikov. *Družboslovne razprave* XIX (43): 149–170.
5. Ellison, Nicole B., Charles Steinfield, in Cliff Lampe. 2007. The Benefits of Facebook »Friends«: Social Capital and College Students' Use of Online Social Network Sites. *Journal of Computer-Mediated Communication* (12): 1143–1168.
6. Garton, Laura, Caroline Haythornthwaite in Barry Wellman. 1997. Studying Online Social Networks. *Journal of Computer-Mediated Communication* 3 (1). Dostopno prek: <http://onlinelibrary.wiley.com/enhanced/doi/10.1111/j.10836101.1997.tb00062.x/> (14. aprila 2016).
7. Hlebec, Valentina in Tina Kogovšek. 2003. Konceptualizacija socialne opore. *Družboslovne razprave* XIX (43): 103–125.
8. Hlebec, Valentina, Katja Lozar Manfreda in Vasja Vehovar. 2006. The social support network of internet users. *New media & society* 8 (1): 9–32.
9. Hlebec, Valentina in Tina Kogovšek. 2006. *Merjenje socialnih omrežij*. Študentska založba.
10. Iglič, Hajdeja. 1988. Ego-centrične socialne mreže. *Družboslovne razprave* V (6): 82–93.

11. Knoll, Nina in Ralf Schwarzer. *Gender and Age differences in Social Support: A Study of East German Migrants*. Dostopno prek: http://userpage.fu-berlin.de/~health/support/knoll_schwarzer_in_weidner.pdf (8. junij 2016).
12. Kogovšek, Tina in Valentina Hlebec. 2005. Effects of Limitation of Number of Alters and Time Frame in the Burt Name Generator. *Metodološki zvezki* 2 (1): 59–71.
13. ---, Polona Dremelj in Anuška Ferligoj. 2003. Omrežja socialne opore Ljubljancev. *Družboslovne razprave* XIX (43): 183–204.
14. Li, Xiaoqian, Wenhong Chen in Pawel Popiel. 2015. What happens on Facebook stays on Facebook? The implications of Facebook interaction for perceived, receiving, and giving social support. *Computers in Human Behavior* (51): 106–113.
15. Lin, Tung-Ching, Jack Shih-Chieh Hsu, Hsiang-Lan Cheng in Chao-Min Chiu. 2015. Exploring the relationship between receiving and offering online social support: A dual support model. *Information & Management* (52): 371–388.
16. Mandič, Srna in Valentina Hlebec. 2005. Socialno omrežje kot okvir upravljanja s kakovostjo življenja in spremembe v Sloveniji med letoma 1987 in 2002. *Družboslovne razprave* XXI (49/50): 263–285.
17. Martinjak, Nataša. 2004. Koncept socialnega kapitala v socialni pedagogiki. *Socialna pedagogika* 8 (4): 481–496.
18. Mazzoni, Elvis, Lucia Baiocco, Davide Cannata in Isabel Dimas. 2016. Is internet the cherry on top or a crutch? Offline social support as moderator of the outcomes of online social support on Problematic Internet Use. *Computers in Human Behavior* (56): 369–374.
19. Perreault LaCoursiere, Sherryl. 2001. A Theory of Online Social Support. *Adv Nurs Sci* (24): 60–77.
20. Tang, Jih-Hsin, Ming-Chun Chen, Chen-Ying Yang, Tsai-Yuan Chung in Yao-An Lee. 2016. Personality traits, interpersonal relationships, online social support, and Facebook Addiction. *Telematics and Informatics* (33): 102–108.

21. Wang, Jian, Jiah-Zhong Hong in Zhong-Ling Pi. 2015. Cross-cultural adaptation: The impact of online social support and the role of gender. *Social behavior and personality*. 43 (1): 111–122.

PRILOGE

PRILOGA A: Demografija

Tabela A.1: Frekvenčna porazdelitev po spolu.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
moški	51	18,1	18,1	18,1
ženski	230	81,6	81,9	100,0
Total	281	99,6	100,0	
Ni odgovoril (missing)	1	,4		
Total	282	100,0		

Tabela A.2: Frekvenčna porazdelitev po starost.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
do 18 let	15	5,3	5,4	5,4
od 19 do 25 let	13	4,6	4,6	10,0
od 26 do 29 let	31	11,0	11,1	21,1
od 30 do 39 let	144	51,1	51,4	72,5
od 40 do 59 let	62	22,0	22,1	94,6
nad 60 let	15	5,3	5,4	100,0
Total	280	99,3	100,0	
System missing	2	,7		
Total	282	100,0		

Tabela A.3: Frekvenčna porazdelitev glede na zaposlitveni status.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
dijak, študent	35	12,4	12,4	12,4
zaposlen ¹⁰	206	73,0	73,0	85,5
brezposeln	22	7,8	7,8	93,3
upokojen (drugo)	19	6,7	6,7	100,0
Total	282	100,0	100,0	

Tabela A.4: Frekvenčna porazdelitev glede na doseženo izobrazbo.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Osnovna šola	16	5,7	5,7	5,7
poklicna šola	19	6,7	6,7	12,4
Štiriletna srednja šola	77	27,3	27,3	39,7
Visokošolska izobrazba	54	19,1	19,1	58,9
Univerzitetna izobrazba	86	30,5	30,5	89,4
Magisterij	17	6,0	6,0	95,4
Doktorat	11	3,9	3,9	99,3
Specializacija	2	,7	,7	100,0
Total	282	100,0	100,0	

10 V kategorijo zaposlen so vključeni zaposleni, samozaposleni in kmeti.

Tabela A.5: Frekvenčna porazdelitev glede na zakonski stan.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Samski/a	62	22,0	22,1	22,1
Poročen/a oz. živim s partnerjem	190	67,4	67,6	89,7
Živite ločeno (ne živite s partnerjem)	11	3,9	3,9	93,6
Vdovec/s	10	3,5	3,6	97,2
Razvezan/a	8	2,8	2,8	100,0
Total	281	99,6	100,0	
Ni odgovoril (missing)	1	,4		
Total	282	100,0		

Tabela A.6: Frekvenčna porazdelitev glede na kraj, kjer živijo.

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Mesto	133	47,2	47,2	47,2
Primestno naselje	60	21,3	21,3	68,4
Manjše strnjeno naselje	24	8,5	8,5	77,0
Strnjeno vaško naselje	65	23,0	23,0	100,0
Total	282	100,0	100,0	

PRILOGA B: Vprašalnik

Facebook kot vir socialne opore

Pozdravljeni, prosim, če si vzamete par minut in odgovorite na naslednja vprašanja. Podatke zbiram za pripravo diplomske naloge Facebook kot vir socialne opore. Za čas namenjen reševanju se vam zahvaljujem!

IF (1) (Demografija)

Q1 - Najprej vas prosim, da odgovorite na nekaj demografskih vprašanj.

IF (1) (Demografija)

XSPOL - Spol:

- ☐ Moški
- ☐ Ženski

IF (1) (Demografija)

XSTARletni - Vpišite letnico rojstva:

IF (1) (Demografija)

XIZ9vris11 - Kakšna je vaša najvišja dosežena izobrazba?

- ☐ Nedokončana osnovna šola
- ☐ Osnovna šola
- ☐ Poklicna šola
- ☐ Štiriletna srednja šola
- ☐ Visokošolska izobrazba
- ☐ Univerzitetna izobrazba
- ☐ Magisterij
- ☐ Doktorat
- ☐ Specializacija

IF (1) (Demografija)

XDS3a7 - Kakšen je vaš trenutni zaposlitveni status?

- ☐ dijak, študent
- ☐ samozaposleni, kmet
- ☐ zaposleni
- ☐ brezposelni
- ☐ upokojenec
- ☐ drugo

IF (1) (Demografija)

XZST3sjm5 - Kakšen je vaš zakonski stan?

- ☐ Samski/a
- ☐ Poročen/a oz. živim s partnerjem
- ☐ Živite ločeno (ste poročeni, a živite ločeno oz. ne živite s partnerjem)
- ☐ Vdovec/a
- ☐ Razvezan/a

IF (1) (Demografija)**XLOKACTN5 - Ali mi lahko poveste tip naselja, v katerem živite?**

- ☐ mesto
☐ primestno naselje
☐ manjše strnjeno naselje (kraj, trg)
☐ strnjeno vaško naselje

Q2 - Naslednji sklop vprašanj se nanaša na osebno (offline) socialno oporo. Pri vsakem vprašanju vas bom prosila, da izbere do 3 osebe - izbire (vloge) se lahko ponavljajo (več otrok, bratov/sester, prijateljev..., na katere se po pomoč obračate).

Q3 - Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh (težave v družini, na delovnem mestu, malodušno, nervozno počutje, depresija) pogovarjajo z drugimi. S kom se v teh primerih pogovorite?

	partner	starši	sin / hči	brat / sestra	širše sorodstvo	prijatelj	znanec	sodelavec	sosed	z nikomer	drug
oseba 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q4 - Včasih potrebujemo manjšo ali večjo pomoč drugih (pomoč v stanovanju, na vrtu, izposoja večje vsote denarja, pomoč v primeru bolezni). Na koga bi se v tem primeru obrnili za pomoč?

	partner	starši	sin / hči	brat / sestra	širše sorodstvo	prijatelj	znanec	sodelavec	sosed	z nikomer	drug
oseba 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q5 - Ob večjih in pomembnejših življenjskih odločitvah se ljudje radi posvetujejo z drugimi. Recimo, da se znajdete v situaciji (menjava službe, selitev....), ko potrebujete dodaten nasvet. Koga bi v tem primeru prosili za nasvet?

	partner	starši	sin / hči	brat / sestra	širše sorodstvo	prijatelj	znanec	sodelavec	sosed	z nikomer	drug
oseba 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q6 - Ljudje se radi družimo in skupaj preživljamo prosti čas, se običujemo, gremo na izlet, večerjo... Kdo so ljudje, s katerimi se običajno družite?

	partner	starši	sin / hči	brat / sestra	širše sorodstvo	prijatelj	znanec	sodelavec	sošol	z nikomer	drug
oseba 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q7 - Prosimo vas, da ocenite, kako zadovoljni ste s prejeto osebno (offline) oporo.

	sploh nisem zadovoljen	nisem zadovoljen	niti zadovoljen niti nezadovoljen	sem zadovoljen	zelo sem zadovoljen
Zadovoljstvo s prejeto oporo.	☐	☐	☐	☐	☐

Q8 - Zadnji sklop vprašanj pa je namenjen spletni (online) socialni opori in Facebooku. Pri vsakem vprašanju vas bom prosila, da izbere do 3 osebe - izbire (vloge) se lahko ponavljajo (več otrok, bratov/sester, prijateljev..., na katere se po pomoč obračate).

Q9 - Imate na Facebooku svoj profil?

- ☐ da
☐ ne

IF (2) Q9 = [1] (da)

Q10 - Kako pogosto uporabljate Facebook?

- ☐ večkrat dnevno
☐ dnevno
☐ večkrat tedensko
☐ tedensko
☐ mesečno
☐ manj kot mesečno
☐ nikoli

IF (2) Q9 = [1] (da)

Q11 - Ste na Facebooku člani interesnih skupin?

- ☐ da
☐ ne

IF (2) Q9 = [1] (da)

Q12 - Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh (težave v družini, na delovnem mestu, malodušno, nervozno počutje, depresija) pogovorijo z drugimi. Ali v tem primeru iščete oporo na Facebooku in na kakšen način?

Možnih je več odgovorov

- ☐ da, pomoč iščem z objavo na svojem zidu
- ☐ da, pomoč iščem z objavo na zidu FB prijatelja
- ☐ da, pomoč iščem v interesnih skupinah
- ☐ da, FB prijatelju pošljem osebno sporočilo
- ☐ da, osebno sporočilo pošljem skupini FB prijateljev
- ☐ ne

IF (2) Q9 = [1] (da)

IF (3) Q12 = [Q12a, Q12b, Q12c, Q12d, Q12e]

Q13 - Kdo so osebe, pri katerih iščete oporo preko Facebooka?

	partner	starši	sin / hči	brat / sestra	širše sorodstvo	prijatelj	znanec	sodelavec	sosed	neznanci v interesnih skupinah, katerih član sem	drugi
oseba 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

IF (2) Q9 = [1] (da)

IF (3) Q12 = [Q12a, Q12b, Q12c, Q12d, Q12e]

Q14 - Po vaši oceni, kakšen delež ljudi, ki vam nudijo oporo preko Facebook se pokriva z ljudmi, ki vam oporo nudijo tudi osebno (offline) - so iste osebe?

- ☐ skoraj vsi
- ☐ približno tri četrtine (75%)
- ☐ približno polovica (50%)
- ☐ približno četrtina (25%)
- ☐ skoraj nihče

IF (2) Q9 = [1] (da)

Q15 - Včasih potrebujemo manjšo ali večjo pomoč drugih (pomoč v stanovanju, na vrtu, izposoja orodja, pomoč v primeru bolezni). Ali v tem primeru iščete pomoč s pomočjo Facebooka in na kakšen način?

Možnih je več odgovorov

- ☐ da, pomoč iščem z objavo na svojem zidu
- ☐ da, pomoč iščem z objavo na zidu FB prijatelja
- ☐ da, pomoč iščem v interesnih skupinah
- ☐ da, FB prijatelju pošljem osebno sporočilo
- ☐ da, osebno sporočilo pošljem skupini FB prijateljev
- ☐ ne

IF (2) Q9 = [1] (da)

IF (4) Q15 = [Q15a, Q15b, Q15c, Q15d, Q15e]

Q16 - Kdo so osebe, pri katerih iščete oporo preko Facebooka?

	partner	starši	sin / hči	brat / sestra	širše sorodstvo	prijatelj	znanec	sodelavec	sosed	neznanci v interesnih skupinah, katerih član sem	drugi
oseba 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

IF (2) Q9 = [1] (da)

IF (4) Q15 = [Q15a, Q15b, Q15c, Q15d, Q15e]

Q17 - Po vaši oceni, kakšen delež ljudi, ki vam nudijo oporo preko Facebook se pokriva z ljudmi, ki vam oporo nudijo tudi osebno (*offline*) - so iste osebe?

- ☐ skoraj vsi
- ☐ približno tri četrtine (75%)
- ☐ približno polovica (50%)
- ☐ približno četrtina (25%)
- ☐ skoraj nihče

IF (2) Q9 = [1] (da)

Q18 - Ob večjih inpomembnejših življenjskih odločitvah se ljudje radi posvetujemo zdrugimi.

Recimo, da se znajdete v situaciji (menjava službe,selitev,...), ko potrebujete dodaten nasvet.Ali v temprimeru iščete nasvete s pomočjo Facebooka in na kakšen način?

Možnih je več odgovorov

- ☐ da, pomoč iščem z objavo na svojem zidu
- ☐ da, pomoč iščem z objavo na zidu FB prijatelja
- ☐ da, pomoč iščem v interesnih skupinah
- ☐ da, FB prijatelju pošljem osebno sporočilo
- ☐ da, osebno sporočilo pošljem skupini FB prijateljev
- ☐ ne

IF (2) Q9 = [1] (da)

IF (5) Q18 = [Q18a, Q18b, Q18c, Q18d, Q18e]

Q19 - Kdo so osebe, pri katerih iščete oporo preko Facebooka?

	partner	starši	sin / hči	brat / sestra	širše sorodstvo	prijatelj	znanec	sodelavec	sosed	neznanci v interesnih skupinah, katerih član sem	drugi
oseba 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

IF (2) Q9 = [1] (da)

IF (5) Q18 = [Q18a, Q18b, Q18c, Q18d, Q18e]

Q20 - Po vaši oceni, kakšen delež ljudi, ki vam nudijo oporo preko Facebook se pokriva z ljudmi, ki vam oporo nudijo tudi osebno (*offline*) - so iste osebe?

- ☐ skoraj vsi
☐ približno tri četrtine (75%)
☐ približno polovica (50%)
☐ približno četrtina (25%)
☐ skoraj nihče

IF (2) Q9 = [1] (da)

Q21 - Ali Facebook uporabljate za druženje (klepet preko Messengerja, klepet v skupinah, igranje igrice...)?

- ☐ da
☐ ne

IF (2) Q9 = [1] (da)

IF (6) Q21 = [1]

Q22 - S katerimi osebami se družite na Facebooku?

	partner	starši	sin / hči	brat / sestra	širše sorodstvo	prijatelj	znanec	sodelavec	sosed	neznanci v interesnih skupinah, katerih član sem	drugi
oseba 1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 2	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
oseba 3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

IF (2) Q9 = [1] (da)

IF (6) Q21 = [1]

Q23 - Po vaši oceni, kakšen delež ljudi, ki vam nudijo oporo preko Facebook se pokriva z ljudmi, ki vam oporo nudijo tudi osebno (*offline*) - so iste osebe?

- ☐ skoraj vsi
☐ približno tri četrtine (75%)
☐ približno polovica (50%)
☐ približno četrtina (25%)
☐ skoraj nihče

IF (2) Q9 = [1] (da)

Q24 - Ali Facebook uporabljate za dogovarjanje za osebno (*offline*) druženje?

- ☐ da
☐ ne

IF (2) Q9 = [1] (da)

Q25 - Prosimo vas, da ocenite, kako zadovoljni ste s prejeto osebno (online) oporo.

sploh nisem nisem niti sem zelo sem
zadovoljen zadovoljen zadovoljen zadovoljen zadovoljen
niti
nezadovoljen

Zadovoljstvo s prejeto oporo. ○ ○ ○ ○ ○

PRILOGA C: Dodatna tabela – osebna emocionalna opora

Tabela C.1: Multiple Comparisons – Bonferroni.

Dependent Variable	(I) starost po starostnih skupinah	(J) starost po starostnih skupinah	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
DELEŽ_PARTNER _EM_OFFLINE	do 18 let	od 19 do 25 let	-,11966	,07269	1,000	-,3349	,0956
		od 26 do 29 let	-,16667	,06066	,096	-,3463	,0130
		od 30 do 39 let	-,19329*	,05205	,004	-,3474	-,0392
		od 40 do 59 let	-,16485*	,05529	,047	-,3286	-,0011
		nad 60 let	-,13889	,07129	,786	-,3500	,0722
	od 19 do 25 let	do 18 let	,11966	,07269	1,000	-,0956	,3349
		od 26 do 29 let	-,04701	,06370	1,000	-,2356	,1416
		od 30 do 39 let	-,07363	,05555	1,000	-,2381	,0909
		od 40 do 59 let	-,04519	,05860	1,000	-,2187	,1284
		nad 60 let	-,01923	,07389	1,000	-,2380	,1996
	od 26 do 29 let	do 18 let	,16667	,06066	,096	-,0130	,3463
		od 19 do 25 let	,04701	,06370	1,000	-,1416	,2356
		od 30 do 39 let	-,02662	,03850	1,000	-,1406	,0874
		od 40 do 59 let	,00182	,04278	1,000	-,1249	,1285
		nad 60 let	,02778	,06209	1,000	-,1561	,2117
	od 30 do 39 let	do 18 let	,19329*	,05205	,004	,0392	,3474
		od 19 do 25 let	,07363	,05555	1,000	-,0909	,2381
		od 26 do 29 let	,02662	,03850	1,000	-,0874	,1406
		od 40 do 59 let	,02844	,02931	1,000	-,0583	,1152
		nad 60 let	,05440	,05370	1,000	-,1046	,2134
	od 40 do 59 let	do 18 let	,16485*	,05529	,047	,0011	,3286
		od 19 do 25 let	,04519	,05860	1,000	-,1284	,2187
		od 26 do 29 let	-,00182	,04278	1,000	-,1285	,1249
		od 30 do 39 let	-,02844	,02931	1,000	-,1152	,0583
		nad 60 let	,02596	,05685	1,000	-,1424	,1943
	nad 60 let	do 18 let	,13889	,07129	,786	-,0722	,3500

		od 19 do 25 let	,01923	,07389	1,000	-,1996	,2380
		od 26 do 29 let	-,02778	,06209	1,000	-,2117	,1561
		od 30 do 39 let	-,05440	,05370	1,000	-,2134	,1046
		od 40 do 59 let	-,02596	,05685	1,000	-,1943	,1424
DELEŽ_DRUŽINA _EM_OFFLINE	do 18 let	od 19 do 25 let	,03761	,08069	1,000	-,2014	,2766
		od 26 do 29 let	,01111	,06734	1,000	-,1883	,2105
		od 30 do 39 let	,10509	,05777	1,000	-,0660	,2762
		od 40 do 59 let	,19545*	,06137	,024	,0137	,3772
		nad 60 let	,06508	,07913	1,000	-,1693	,2994
	od 19 do 25 let	do 18 let	-,03761	,08069	1,000	-,2766	,2014
		od 26 do 29 let	-,02650	,07071	1,000	-,2359	,1829
		od 30 do 39 let	,06749	,06167	1,000	-,1151	,2501
		od 40 do 59 let	,15784	,06505	,239	-,0348	,3505
		nad 60 let	,02747	,08202	1,000	-,2154	,2704
	od 26 do 29 let	do 18 let	-,01111	,06734	1,000	-,2105	,1883
		od 19 do 25 let	,02650	,07071	1,000	-,1829	,2359
		od 30 do 39 let	,09398	,04274	,431	-,0326	,2205
		od 40 do 59 let	,18434*	,04749	,002	,0437	,3250
		nad 60 let	,05397	,06892	1,000	-,1501	,2581
	od 30 do 39 let	do 18 let	-,10509	,05777	1,000	-,2762	,0660
		od 19 do 25 let	-,06749	,06167	1,000	-,2501	,1151
		od 26 do 29 let	-,09398	,04274	,431	-,2205	,0326
		od 40 do 59 let	,09035	,03253	,088	-,0060	,1867
		nad 60 let	-,04001	,05961	1,000	-,2166	,1365
	od 40 do 59 let	do 18 let	-,19545*	,06137	,024	-,3772	-,0137
		od 19 do 25 let	-,15784	,06505	,239	-,3505	,0348
		od 26 do 29 let	-,18434*	,04749	,002	-,3250	-,0437
		od 30 do 39 let	-,09035	,03253	,088	-,1867	,0060
		nad 60 let	-,13037	,06311	,597	-,3173	,0565
	nad 60 let	do 18 let	-,06508	,07913	1,000	-,2994	,1693
		od 19 do 25 let	-,02747	,08202	1,000	-,2704	,2154
		od 26 do 29 let	-,05397	,06892	1,000	-,2581	,1501
		od 30 do 39 let	,04001	,05961	1,000	-,1365	,2166
		od 40 do 59 let	,13037	,06311	,597	-,0565	,3173
DELEŽ_PRIJATELJI _EM_OFFLINE	do 18 let	od 19 do 25 let	,05983	,08803	1,000	-,2009	,3205
		od 26 do 29 let	,15556	,07346	,527	-,0620	,3731
		od 30 do 39 let	,12384	,06303	,757	-,0628	,3105
		od 40 do 59 let	,09472	,06695	1,000	-,1035	,2930
		nad 60 let	,09921	,08633	1,000	-,1564	,3549
	od 19 do 25 let	do 18 let	-,05983	,08803	1,000	-,3205	,2009
		od 26 do 29 let	,09573	,07714	1,000	-,1327	,3242

		od 30 do 39 let	,06401	,06727	1,000	-,1352	,2632
		od 40 do 59 let	,03489	,07096	1,000	-,1753	,2450
		nad 60 let	,03938	,08947	1,000	-,2256	,3043
	od 26 do 29 let	do 18 let	-,15556	,07346	,527	-,3731	,0620
		od 19 do 25 let	-,09573	,07714	1,000	-,3242	,1327
		od 30 do 39 let	-,03171	,04662	1,000	-,1698	,1064
		od 40 do 59 let	-,06084	,05180	1,000	-,2142	,0926
		nad 60 let	-,05635	,07519	1,000	-,2790	,1663
	od 30 do 39 let	do 18 let	-,12384	,06303	,757	-,3105	,0628
		od 19 do 25 let	-,06401	,06727	1,000	-,2632	,1352
		od 26 do 29 let	,03171	,04662	1,000	-,1064	,1698
		od 40 do 59 let	-,02912	,03549	1,000	-,1342	,0760
		nad 60 let	-,02464	,06503	1,000	-,2172	,1680
	od 40 do 59 let	do 18 let	-,09472	,06695	1,000	-,2930	,1035
		od 19 do 25 let	-,03489	,07096	1,000	-,2450	,1753
		od 26 do 29 let	,06084	,05180	1,000	-,0926	,2142
		od 30 do 39 let	,02912	,03549	1,000	-,0760	,1342
		nad 60 let	,00449	,06884	1,000	-,1994	,2084
	nad 60 let	do 18 let	-,09921	,08633	1,000	-,3549	,1564
		od 19 do 25 let	-,03938	,08947	1,000	-,3043	,2256
		od 26 do 29 let	,05635	,07519	1,000	-,1663	,2790
		od 30 do 39 let	,02464	,06503	1,000	-,1680	,2172
		od 40 do 59 let	-,00449	,06884	1,000	-,2084	,1994
DELEŽ_OSTALI _EM_OFFLINE	do 18 let	od 19 do 25 let	,02222	,05491	1,000	-,1404	,1848
		od 26 do 29 let	,00000	,04583	1,000	-,1357	,1357
		od 30 do 39 let	-,03565	,03932	1,000	-,1521	,0808
		od 40 do 59 let	-,12532*	,04177	,044	-,2490	-,0016
		nad 60 let	-,02540	,05385	1,000	-,1849	,1341
	od 19 do 25 let	do 18 let	-,02222	,05491	1,000	-,1848	,1404
		od 26 do 29 let	-,02222	,04812	1,000	-,1647	,1203
		od 30 do 39 let	-,05787	,04197	1,000	-,1822	,0664
		od 40 do 59 let	-,14754*	,04427	,015	-,2786	-,0164
		nad 60 let	-,04762	,05582	1,000	-,2129	,1177
	od 26 do 29 let	do 18 let	,00000	,04583	1,000	-,1357	,1357
		od 19 do 25 let	,02222	,04812	1,000	-,1203	,1647
		od 30 do 39 let	-,03565	,02908	1,000	-,1218	,0505
		od 40 do 59 let	-,12532*	,03232	,002	-,2210	-,0296
		nad 60 let	-,02540	,04691	1,000	-,1643	,1135
	od 30 do 39 let	do 18 let	,03565	,03932	1,000	-,0808	,1521
		od 19 do 25 let	,05787	,04197	1,000	-,0664	,1822
		od 26 do 29 let	,03565	,02908	1,000	-,0505	,1218

		od 40 do 59 let	-,08967*	,02214	,001	-,1552	-,0241
		nad 60 let	,01025	,04057	1,000	-,1099	,1304
	od 40 do 59 let	do 18 let	,12532*	,04177	,044	,0016	,2490
		od 19 do 25 let	,14754*	,04427	,015	,0164	,2786
		od 26 do 29 let	,12532*	,03232	,002	,0296	,2210
		od 30 do 39 let	,08967*	,02214	,001	,0241	,1552
		nad 60 let	,09992	,04295	,311	-,0273	,2271
	nad 60 let	do 18 let	,02540	,05385	1,000	-,1341	,1849
		od 19 do 25 let	,04762	,05582	1,000	-,1177	,2129
		od 26 do 29 let	,02540	,04691	1,000	-,1135	,1643
		od 30 do 39 let	-,01025	,04057	1,000	-,1304	,1099
		od 40 do 59 let	-,09992	,04295	,311	-,2271	,0273

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

PRILOGA Č: Dodatna tabela – osebna informacijska opora

Tabela Č.1: Multiple Comparisons – Bonferroni.

Dependent Variable	(I) starost po starostnih skupinah	(J) starost po starostnih skupinah	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
DELEŽ_PARTNER _INFO_OFFLINE	do 18 let	od 19 do 25 let	-,13248	,07837	1,000	-,3646	,0996
		od 26 do 29 let	-,16667	,06540	,171	-,3603	,0270
		od 30 do 39 let	-,18634*	,05611	,015	-,3525	-,0202
		od 40 do 59 let	-,15556	,05970	,145	-,3324	,0213
		nad 60 let	-,16667	,07552	,422	-,3903	,0570
	od 19 do 25 let	do 18 let	,13248	,07837	1,000	-,0996	,3646
		od 26 do 29 let	-,03419	,06867	1,000	-,2376	,1692
		od 30 do 39 let	-,05386	,05989	1,000	-,2312	,1235
		od 40 do 59 let	-,02308	,06327	1,000	-,2104	,1643
		nad 60 let	-,03419	,07837	1,000	-,2663	,1979
	od 26 do 29 let	do 18 let	,16667	,06540	,171	-,0270	,3603
		od 19 do 25 let	,03419	,06867	1,000	-,1692	,2376
		od 30 do 39 let	-,01968	,04151	1,000	-,1426	,1032
		od 40 do 59 let	,01111	,04625	1,000	-,1258	,1481
		nad 60 let	,00000	,06540	1,000	-,1937	,1937
	od 30 do 39 let	do 18 let	,18634*	,05611	,015	,0202	,3525
		od 19 do 25 let	,05386	,05989	1,000	-,1235	,2312
		od 26 do 29 let	,01968	,04151	1,000	-,1032	,1426
		od 40 do 59 let	,03079	,03178	1,000	-,0633	,1249
		nad 60 let	,01968	,05611	1,000	-,1465	,1858
	od 40 do 59 let	do 18 let	,15556	,05970	,145	-,0213	,3324
		od 19 do 25 let	,02308	,06327	1,000	-,1643	,2104
		od 26 do 29 let	-,01111	,04625	1,000	-,1481	,1258
		od 30 do 39 let	-,03079	,03178	1,000	-,1249	,0633
		nad 60 let	-,01111	,05970	1,000	-,1879	,1657
	nad 60 let	do 18 let	,16667	,07552	,422	-,0570	,3903
		od 19 do 25 let	,03419	,07837	1,000	-,1979	,2663
		od 26 do 29 let	,00000	,06540	1,000	-,1937	,1937
		od 30 do 39 let	-,01968	,05611	1,000	-,1858	,1465
		od 40 do 59 let	,01111	,05970	1,000	-,1657	,1879
DELEŽ_DRUŽINA _INFO_OFFLINE	do 18 let	od 19 do 25 let	-,05385	,08753	1,000	-,3131	,2054
		od 26 do 29 let	-,02222	,07305	1,000	-,2385	,1941
		od 30 do 39 let	,08380	,06267	1,000	-,1018	,2694
		od 40 do 59 let	,11389	,06668	1,000	-,0836	,3114

		nad 60 let	,11111	,08435	1,000	-,1387	,3609
	od 19 do 25 let	do 18 let	,05385	,08753	1,000	-,2054	,3131
		od 26 do 29 let	,03162	,07670	1,000	-,1955	,2588
		od 30 do 39 let	,13764	,06689	,609	-,0605	,3357
		od 40 do 59 let	,16774	,07067	,275	-,0415	,3770
		nad 60 let	,16496	,08753	,908	-,0943	,4242
	od 26 do 29 let	do 18 let	,02222	,07305	1,000	-,1941	,2385
		od 19 do 25 let	-,03162	,07670	1,000	-,2588	,1955
		od 30 do 39 let	,10602	,04636	,345	-,0313	,2433
		od 40 do 59 let	,13611	,05165	,133	-,0169	,2891
		nad 60 let	,13333	,07305	1,000	-,0830	,3497
	od 30 do 39 let	do 18 let	-,08380	,06267	1,000	-,2694	,1018
		od 19 do 25 let	-,13764	,06689	,609	-,3357	,0605
		od 26 do 29 let	-,10602	,04636	,345	-,2433	,0313
		od 40 do 59 let	,03009	,03549	1,000	-,0750	,1352
		nad 60 let	,02731	,06267	1,000	-,1583	,2129
	od 40 do 59 let	do 18 let	-,11389	,06668	1,000	-,3114	,0836
		od 19 do 25 let	-,16774	,07067	,275	-,3770	,0415
		od 26 do 29 let	-,13611	,05165	,133	-,2891	,0169
		od 30 do 39 let	-,03009	,03549	1,000	-,1352	,0750
		nad 60 let	-,00278	,06668	1,000	-,2003	,1947
	nad 60 let	do 18 let	-,11111	,08435	1,000	-,3609	,1387
		od 19 do 25 let	-,16496	,08753	,908	-,4242	,0943
		od 26 do 29 let	-,13333	,07305	1,000	-,3497	,0830
		od 30 do 39 let	-,02731	,06267	1,000	-,2129	,1583
		od 40 do 59 let	,00278	,06668	1,000	-,1947	,2003
DELEŽ_PRIJATELJI _INFO_OFFLINE	do 18 let	od 19 do 25 let	,11966	,08542	1,000	-,1333	,3726
		od 26 do 29 let	,17778	,07129	,198	-,0333	,3889
		od 30 do 39 let	,08565	,06116	1,000	-,0955	,2668
		od 40 do 59 let	,09167	,06507	1,000	-,1010	,2844
		nad 60 let	,05556	,08231	1,000	-,1882	,2993
	od 19 do 25 let	do 18 let	-,11966	,08542	1,000	-,3726	,1333
		od 26 do 29 let	,05812	,07485	1,000	-,1636	,2798
		od 30 do 39 let	-,03401	,06528	1,000	-,2273	,1593
		od 40 do 59 let	-,02799	,06896	1,000	-,2322	,1762
		nad 60 let	-,06410	,08542	1,000	-,3171	,1889
	od 26 do 29 let	do 18 let	-,17778	,07129	,198	-,3889	,0333
		od 19 do 25 let	-,05812	,07485	1,000	-,2798	,1636
		od 30 do 39 let	-,09213	,04524	,640	-,2261	,0419
		od 40 do 59 let	-,08611	,05041	1,000	-,2354	,0632
		nad 60 let	-,12222	,07129	1,000	-,3333	,0889

	od 30 do 39 let	do 18 let	-,08565	,06116	1,000	-,2668	,0955
		od 19 do 25 let	,03401	,06528	1,000	-,1593	,2273
		od 26 do 29 let	,09213	,04524	,640	-,0419	,2261
		od 40 do 59 let	,00602	,03464	1,000	-,0966	,1086
		nad 60 let	-,03009	,06116	1,000	-,2112	,1510
	od 40 do 59 let	do 18 let	-,09167	,06507	1,000	-,2844	,1010
		od 19 do 25 let	,02799	,06896	1,000	-,1762	,2322
		od 26 do 29 let	,08611	,05041	1,000	-,0632	,2354
		od 30 do 39 let	-,00602	,03464	1,000	-,1086	,0966
		nad 60 let	-,03611	,06507	1,000	-,2288	,1566
	nad 60 let	do 18 let	-,05556	,08231	1,000	-,2993	,1882
		od 19 do 25 let	,06410	,08542	1,000	-,1889	,3171
		od 26 do 29 let	,12222	,07129	1,000	-,0889	,3333
		od 30 do 39 let	,03009	,06116	1,000	-,1510	,2112
		od 40 do 59 let	,03611	,06507	1,000	-,1566	,2288
DELEŽ_OSTALI _INFO_OFFLINE	do 18 let	od 19 do 25 let	,06667	,06193	1,000	-,1168	,2501
		od 26 do 29 let	,01111	,05169	1,000	-,1420	,1642
		od 30 do 39 let	,01690	,04435	1,000	-,1144	,1482
		od 40 do 59 let	-,05000	,04718	1,000	-,1897	,0897
		nad 60 let	,00000	,05968	1,000	-,1767	,1767
	od 19 do 25 let	do 18 let	-,06667	,06193	1,000	-,2501	,1168
		od 26 do 29 let	-,05556	,05427	1,000	-,2163	,1052
		od 30 do 39 let	-,04977	,04733	1,000	-,1899	,0904
		od 40 do 59 let	-,11667	,05000	,306	-,2647	,0314
		nad 60 let	-,06667	,06193	1,000	-,2501	,1168
	od 26 do 29 let	do 18 let	-,01111	,05169	1,000	-,1642	,1420
		od 19 do 25 let	,05556	,05427	1,000	-,1052	,2163
		od 30 do 39 let	,00579	,03280	1,000	-,0914	,1029
		od 40 do 59 let	-,06111	,03655	1,000	-,1693	,0471
		nad 60 let	-,01111	,05169	1,000	-,1642	,1420
	od 30 do 39 let	do 18 let	-,01690	,04435	1,000	-,1482	,1144
		od 19 do 25 let	,04977	,04733	1,000	-,0904	,1899
		od 26 do 29 let	-,00579	,03280	1,000	-,1029	,0914
		od 40 do 59 let	-,06690	,02511	,123	-,1413	,0075
		nad 60 let	-,01690	,04435	1,000	-,1482	,1144
	od 40 do 59 let	do 18 let	,05000	,04718	1,000	-,0897	,1897
		od 19 do 25 let	,11667	,05000	,306	-,0314	,2647
		od 26 do 29 let	,06111	,03655	1,000	-,0471	,1693
		od 30 do 39 let	,06690	,02511	,123	-,0075	,1413
		nad 60 let	,05000	,04718	1,000	-,0897	,1897
	nad 60 let	do 18 let	,00000	,05968	1,000	-,1767	,1767

		od 19 do 25 let	,06667	,06193	1,000	-,1168	,2501
		od 26 do 29 let	,01111	,05169	1,000	-,1420	,1642
		od 30 do 39 let	,01690	,04435	1,000	-,1144	,1482
		od 40 do 59 let	-,05000	,04718	1,000	-,1897	,0897

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

PRILOGA D: Intervjuji

INTERVJU 1 – moški, 17 let, samski, živi v vaškem naselju, zaključena osnovna šola, dijak

Pozdravljeni, postavila vam bom par vprašanj glede socialne opore, ki jo iščete oz. prejimate osebno (*offline*) in na spletu, preko Facebooka (*online*). Vprašanja si bodo sledila po posameznih sklopih oz. dimenzijah socialne opore.

V: Imate Facebook in kako pogosto ga uporabljate?

O: Da, vsak dan, večkrat dnevno.

V: Kako dolgo ste član Facebooka?

V: Hm, po moje da nekje od 13. leta.

V: Ste član interesnih skupin na Facebooku?

O: Da. Razred ima svojo skupino.

V: Prvo vprašanje se nanaša na emocionalno oporo. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh (težave v družini, na delovnem mestu, malodušno, nervozno počutje, depresija) pogovorijo z drugimi. S kom bi se najprej pogovorili?

O: Če imam težave doma, se obrnem na prijatelje. Ko se pojavijo težave v šoli ali pa s prijatelji, pa na starše.

V: Ali za ta namen kdaj uporabite Facebook?

O: Ja, tudi. Pošljem osebno sporočilo prijatelju na Facebook – ponavadi preko messengerja.

V: Kdo so te osebe, na katere se obrneš preko Facebooka?

O: Prijatelji, večinoma osebni prijatelji, niso kar eni.

V: Naslednje vprašanje se nanaša na instrumentalno oporo. Včasih potrebujemo manjšo ali večjo pomoč drugih (pomoč v stanovanju, na vrtu, izposoja večje vsote denarja, pomoč v primeru bolezni). Na koga bi se v tem primeru obrnili za pomoč?

O: Pa ne vem, nisem še v taki situaciji, da bi to rabil

V: Zdaj imava še informacijsko oporo. Ob večjih in pomembnejših življenjskih

odločitvah se ljudje radi posvetujemo z drugimi. Recimo, da se znajdete v situaciji (menjava službe, selitev,...), ko potrebujete dodaten nasvet. Kdo vam je v tem primeru v pomoč?

O: To so pa stari, prijatelji. Za recimo vpis v srednjo šolo sem šel pa tudi po nasvet k šolskemu svetovalcu..

V: Morda za tovrstno pomoč / nasvet kdaj uporabite Facebook?

O: Ob vpisovanju v srednjo šolo sem pogledat tudi skupine na Facebooku, ki so bile povezane s tem (Fazani ip). Sicer pa pa pošljem osebno sporočilo prijatelju, če ni dosegljiv osebno.

V: V kolikšni meri pa bi rekel, da se osebe, na katere se obrneš preko Facebooka pokrivajo z osebami, ki ti pomagajo osebno?

O: Pa bi rekel, da kar vsi, ker se itak menimo po osebnih sporočilih. V skupinah pa je odvisno od skupine in ali je notri kdo, ki ga poznam.

V: Če si zdaj pogledava še druženje. Ljudje se radi družimo in preživljamo skupaj prosti čas. Se običajno, gremo na izlet, večerjo in podobno. Kdo so ljudje, s katerimi se običajno družite?

O: Prijatelji, sošolci, niso to nujno iste skupine. Se pa skupini ne družita oz. prekrivata. Občasno tudi s sestro.

V: Ali Facebook kdaj uporabite za druženje – messenger, igrice)

O: Da, s prijatelji igramo igrice (multiplayer), pogovarjamo se po messengerju, v skupinah ba bolj berem in manj osebno sodelujem.

V: Kako pogosto to delaš?

O: Pravzaprav vsak dan.

V: Kakšna je vaša ocena, kako ste zadovoljni s prejeto oporo, oporo, ki jo prejmete osebno?

O: Sem zadovoljen, lahko bi bilo boljše. Od staršev bi včasih pričakoval več. Se ne postavijo v različne situacije.

V: Kako pa bi ocenili oporo prejeto na Facebooku?

O: Ne bi rekel, da sem zadovoljen, ne nezadovoljen. Ne vem, nepoznanih na Facebooku ne razumem kot zanesljivega vira. So gor tudi bedaki.

INTERVJU 2 – ženska, 41 let, živi s partnerjem, v mestu, srednješolska izobrazba, samozaposlena

Pozdravljeni, postavila vam bom par vprašanj glede socialne opore, ki jo iščete oz. prejimate osebno (*offline*) in na spletu, preko Facebooka (*online*). Vprašanja si bodo sledila po posameznih sklopih oz. dimenzijah socialne opore.

V: Prvo vprašanje se nanaša na emocionalno oporo. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh (težave v družini, na delovnem mestu, malodušno, nervozno počutje, depresija) pogovorijo z drugimi. S kom bi se najprej pogovorili?

O: S prijateljico, eno.

V: Imate Facebook in kako pogosto ga uporabljate?

O: Imam. Pa pravzaprav vsak dan malo pokukam gor.

V: Ste članica interesnih skupin na Facebooku?

O: Da, parih. Imam tudi eno svojo.

V: Ali za potrebe emocionalne opore, o kateri sva sedaj govorili, kdaj uporabljate Facebook?

O: Ne, sploh ne.

V: Naslednje vprašanje se nanaša na instrumentalno oporo. Včasih potrebujemo manjšo ali večjo pomoč drugih (pomoč v stanovanju, na vrtu, izposoja večje vsote denarja, pomoč v primeru bolezni). Na koga bi se v tem primeru obrnili za pomoč?

O: Na partnerja najprej.

V: Še koga drugega?

O: Ne, v bistvu ne.

V: Ali za ta namen kdaj uporabite Facebook?

O: Ne, nikoli za kaj takega. Mogoče kdaj za kakšen nasvet glede zdravja recimo, ne pa za konkretno pomoč, da bi mi kdo pomagal.

V: Kako pa iščete te nasvete?

O: Pa objavim vprašanje na svoji strani, če ima kdo kakšen dober predlog ali pa nasvet za kakšne težave, kakšno bolezen.

V: Zdaj imava še informacijsko oporo. Ob večjih in pomembnejših življenjskih odločitvah se ljudje radi posvetujemo z drugimi. Recimo, da se znajdete v situaciji (menjava službe, selitev,...), ko potrebujete dodaten nasvet. Koga bi v tem primeru prosili za nasvet?

O: Najprej je partner, potem pa prijateljica.

V: Za ta primer kdaj uporabite Facebook?

O: Prav za to, da bi mi kdo svetoval kako in kaj, to ne. Ga pa kdaj uporabim za reklamo,

za svoje podjetje.

V: Če si zdaj pogledava še druženje. Ljudje se radi družimo in preživljamo skupaj prosti čas. Se obiščemo, gremo na izlet, večerjo in podobno. Kdo so ljudje, s katerimi se običajno družite?

O: S partnerjem.

V: Še kdo, kakšen razširjen krog?

O: To pa z različnimi ljudmi, različni prijatelji.

V: Ali za druženje kdaj uporabljate Facebook? Pogovori po messengerju, igrice?

O: Ne, ne uporabljam sploh.

V: So sicer osebe, ki pomagajo z nasveti na Facebooku, iste osebe kot tiste, ki ti pomagajo osebno?

O: Ne, čisto drugi ljudje. Tisti, ki mi pomagajo osebno sploh nimajo Facebooka.

V: Kako pa ste zadovoljna s pomočjo, nasveti, ki jih dobite na Facebooku?

O: Pa...nekaj srednjega.

V: Kaj pa za oporo, ki jo prejmete osebno, s strani partnerja, prijateljev, ki ste jih omenili?

O: To sem pa zelo zadovoljna.

V: Mogoče še eno vprašanje. Je kakšen poseben razlog, zakaj Facebooka ne uporabljate za iskanje opore?

O: Samo zato, ker se mi zdi osebni kontakt boljši, pristnejši in se lažje odkrito zмениš. Pač bolj osebno je.

INTERVJU 3 – moški, 51 let, poročen, živi na vasi, univerzitetna izobrazba, zaposlen
Pozdravljeni, postavila vam bom par vprašanj glede socialne opore, ki jo iščete oz. prejimate osebno (*offline*) in na spletu, preko Facebooka (*online*). Vprašanja si bodo sledila po posameznih sklopih oz. dimenzijah socialne opore.

V: Prvo vprašanje se nanaša na emocionalno oporo. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh (težave v družini, na delovnem mestu, malodušno, nervozno počutje, depresija) pogovorijo z drugimi. S kom bi se najprej pogovorili?

O: Če izključim kolege iz gostilne, če se malo pohecam, se najprej obrnem na ženo in brata.

V: Naslednje vprašanje se nanaša na inštrumentalno oporo. Včasih potrebujemo manjšo ali večjo pomoč drugih (pomoč v stanovanju, na vrtu, izposoja večje vsote denarja,

pomoč v primeru bolezni). Na koga bi se v tem primeru obrnili za pomoč?

O: Za denar bi povprašal brata, za pomoč težje, ker je daleč. Tu pa bi mi na pomoč priskočil sosed Jure.

V: Zdaj imava še informacijsko oporo. Ob večjih in pomembnejših življenjskih odločitvah se ljudje radi posvetujemo z drugimi. Recimo, da se znajdete v situaciji (menjava službe, selitev,...), ko potrebujete dodaten nasvet. Kdo vam je v tem primeru v pomoč?

O: Žena in brat...pa tudi prijatelji, ampak na tretjem mestu so oni.

V: Če si zdaj pogledava še druženje. Ljudje se radi družimo in preživljamo skupaj prosti čas. Se obiščemo, gremo na izlet, večerjo in podobno. Kdo so ljudje, s katerimi se običajno družite?

O: Z družino. Tudi s širšo družino in prijatelji.

V: Kako ste zadovoljni s prejeto oporo, o kateri sva sedaj govorila?

O: V redu, v redu....vedno, ko sem jih rabil, so mi bili na razpolago.

V: Imate Facebook in kako pogosto ga uporabljate?

O: Ja, imam. Kako pogosto, kaj vem, pogledam recimo vsak tretji dan.

V: Ste član interesnih skupin na Facebooku?

O: Ja, sem.

V: Ali za potrebe emocionalne opore (težave v družini, na delovnem mestu, malodušno, nervozno počutje, depresija) kdaj uporabite Facebook?

O: Ne, sploh ne.

V: Pa za primer, ko potrebujete materialno oz. instrumentalno pomoč – pri hiši, na vrtu, izposoja denarja, primer bolezni, o čemer sva prej govorila? V tem primeru uporabite kdaj Facebook?

O: Ne, še nisem nikdar.

V: Kaj pa če se znajdete v situaciji (menjava službe, selitev,...), ko potrebujete dodaten nasvet. Ali tu kdaj poskušate dobiti nasvet na Facebooku?

O: Ne, tudi to še nisem.

V: Ali za druženje kdaj uporabljate Facebook? Pogovori po messengerju, igrice?

O: Ne, za dopisovanje pa ja.

V: Kjer se pogovarjate samo z eno osebo?

O: Da, to pa se.

V: Kdo pa so te osebe?

O: To so kolegi iz vojske, s katerimi smo se našli. Pa kolegi s študija.

V: So to iste osebe, s katerimi ste v stiku oz. s katerimi se družite tudi osebno?

O: Ne.

V: Zakaj ne?

O: Ker so te osebe, s katerimi sem v kontaktu preko Facebooka, fizično daleč.

V: Je kakšen poseben razlog, zakaj Facebooka ne uporabljate za iskanje opore?

O: Pa nekako mi uspe stvari vedno uredit znotraj kroga ljudi, ki so v mojem fizičnem dosegu.

V: Ste zadovoljni s prejeto oporo?

O: Da, zelo.

INTERVJU 4 – ženska, 30 let, poročena, vaško naselje, univerzitetna izobrazba, zaposlena

Pozdravljeni, postavila vam bom par vprašanj glede socialne opore, ki jo iščete oz. prejimate osebno (*offline*) in na spletu, preko Facebooka (*online*). Vprašanja si bodo sledila po posameznih sklopih oz. dimenzijah socialne opore.

V: Prvo vprašanje se nanaša na emocionalno oporo. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh (težave v družini, na delovnem mestu, malodušno, nervozno počutje, depresija) pogovorijo z drugimi. S kom bi se najprej pogovorili?

O: Mož, prijatelji, sodelavci. S sodelavci recimo, ko na šihu kaj ne štima, da takoj rešimo.

V: Imate Facebook in kako pogosto ga uporabljate?

O: Da, vsak dan.

V: Ste članica interesnih skupin na Facebooku?

O: Ne.

V: Ali za potrebe emocionalne opore, o kateri sva sedaj govorili, kdaj uporabljate Facebook?

O: Ne, to pa ne.

V: Naslednje vprašanje se nanaša na instrumentalno oporo. Včasih potrebujemo manjšo ali večjo pomoč drugih (pomoč v stanovanju, na vrtu, izposoja večje vsote denarja, pomoč v primeru bolezni). Na koga bi se v tem primeru obrnili za pomoč?

O: Mož. Širše gledano pa sosedi in prijatelji.

V: Ali za ta namen kdaj uporabite Facebook?

O: Ja, seveda. Recimo, v soboto smo selili zgornje nadstropje in sem dala na Facebook in so prišli in spraznili.

V: Kako pa to naredita na Facebooku, recimo?

O: Sem objavila na svoj zid, pa so se pofočkal in prišli.

V: Zdaj imava še informacijsko oporo. Ob večjih in pomembnejših življenjskih odločitvah se ljudje radi posvetujemo z drugimi. Recimo, da se znajdete v situaciji (menjava službe, selitev,...), ko potrebujete dodaten nasvet. Koga bi v tem primeru prosili za nasvet?

O: Prijatelji, ki imajo podobno izkušnjo, družina.

V: Za ta primer kdaj uporabite Facebook?

O: Ne, to pa ne.

V: Če si zdaj pogledava še druženje. Ljudje se radi družimo in preživljamo skupaj prosti čas. Se obiščemo, gremo na izlet, večerjo in podobno. Kdo so ljudje, s katerimi se običajno družite?

O: Z možem, sinom. Prijatelji, to je to.

V: Ali za druženje kdaj uporabljate Facebook? Pogovori po messengerju, igrice?

O: Ja, igrice ne, messenger pa...k s sprehajamo z vozički, pa se vse zmenimo, kdaj se dobimo pa to.

V: So sicer osebe, ki pomagajo z nasveti na Facebooku, iste osebe kot tiste, ki vam pomagajo osebno?

O: So to isti ljudje, ki so mi blizu. Skavtski krogi in drugi, s katerimi se tudi sicer družimo.

V: Ste zadovoljni z oporo, ki jo prejmete osebno, s strani partnerja, prijateljev, ki ste jih omenili?

O: Zelo, čist.

V: Kako pa ste zadovoljna s pomočjo, nasveti, ki jih dobite na Facebooku?

O: Tisto, kar iščem je ok. Bi rekla 80%.

V: Mogoče še eno vprašanje. Je kakšen poseben razlog, zakaj Facebooka ne uporabljate za iskanje opore?

O: Emocionalna opora je preosebna...facebook mi ni, da bi izpostavljala osebne stvari, ker te stvari potem 100 ljudi bere.

V: V kolikšni meri pa bi rekli, da se prekrivajo osebe, ki vam pomagajo osebno, in osebe, na katere se obnete preko Facebooka?

O: Pa kar v veliki meri, ne pa čisto, bi rekla ene tričetr.

INTERVJU 5 – moški, 45 let, samski, živi v mestu, univerzitetna izobrazba, zaposlen
Pozdravljeni, postavila vam bom par vprašanj glede socialne opore, ki jo iščete oz. prejimate osebno (*offline*) in na spletu, preko Facebooka (*online*). Vprašanja si bodo sledila po posameznih sklopih oz. dimenzijah socialne opore.

V: Imate Facebook in kako pogosto ga uporabljate?

O: Da, skoraj vsak dan.

V: Ste član interesnih skupin na Facebooku?

O: Da.

V: Prvo vprašanje se nanaša na emocionalno oporo. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh (težave v družini, na delovnem mestu, malodušno, nervozno počutje, depresija) pogovorijo z drugimi. S kom bi se najprej pogovorili?

O: Prijatelji, nekaj njih.

V: Ali za ta namen kdaj uporabite Facebook?

O: Ne, sploh ne.

V: Naslednje vprašanje se nanaša na instrumentalno oporo. Včasih potrebujemo manjšo ali večjo pomoč drugih (pomoč v stanovanju, na vrtu, izposoja večje vsote denarja, pomoč v primeru bolezni). Na koga bi se v tem primeru obrnili za pomoč?

O: Družina. Za pomoč bi prosil brata.

V: Bi za ta namen kdaj uporabili Facebook?

O: Ne, ker brat ni na Facebooku.

V: Zdaj imava še informacijsko oporo. Ob večjih in pomembnejših življenjskih odločitvah se ljudje radi posvetujemo z drugimi. Recimo, da se znajdete v situaciji (menjava službe, selitev,...), ko potrebujete dodaten nasvet. Kdo vam je v tem primeru v pomoč?

O: Prijatelja.

V: Morda za tovrstno pomoč / nasvet kdaj uporabite Facebook?

O: Včasih.

V: Na kakšen način?

O: Uporabljam messengerj pa pošljem namesto maila.

V: Če si zdaj pogledava še druženje. Ljudje se radi družimo in preživljamo skupaj prosti čas. Se običemo, gremo na izlet, večerjo in podobno. Kdo so ljudje, s katerimi se

običajno družite?

O: S prijatelji.

V: Ali Facebook kdaj uporabite za druženje – messenger, igrice)

O: Ne, Facebook mi je zgolj vir informacij, kje se kaj dogaja.

V: Se kdaj s pomočjo Facebook dogovarjate za *offline* druženje?

O Ne.

V: Zakaj ne?

O: Ker sem bolj navajen na uporabo telefona in smsov.

V: Ste zadovoljni s prejeto oporo?

O: Sem zadovoljen, za kar ga pač rabim.

INTERVJU 6 – ženska, 37 let, poročena, manjše naselje, univerzitetna izobrazba, zaposlena

Pozdravljeni, postavila vam bom par vprašanj glede socialne opore, ki jo iščete oz. prejimate osebno (*offline*) in na spletu, preko Facebooka (*online*). Vprašanja si bodo sledila po posameznih sklopih oz. dimenzijah socialne opore.

V: Imate Facebook in kako pogosto ga uporabljate?

O: Da, dnevno.

V: Ste član interesnih skupin na Facebooku?

O: Sem, ja.

V: Prvo vprašanje se nanaša na emocionalno oporo. Včasih se ljudje o pomembnih osebnih stvareh (težave v družini, na delovnem mestu, malodušno, nervozno počutje, depresija) pogovorijo z drugimi. S kom bi se najprej pogovorili?

O: Družina, sodelavke, prijateljice. Za družinske...

V: Ali za ta namen kdaj uporabite Facebook?

O: Redko. V primeru otroških bolezni. Na svojem zidu.

V: Naslednje vprašanje se nanaša na inštrumentalno oporo. Včasih potrebujemo manjšo ali večjo pomoč drugih (pomoč v stanovanju, na vrtu, izposoja večje vsote denarja, pomoč v primeru bolezni). Na koga bi se v tem primeru obrnili za pomoč?

O: Družina, prijateljice, sodelavke.

V: Bi za ta namen kdaj uporabili Facebook?

O: Ne.

V: Zdaj imava še informacijsko oporo. Ob večjih in pomembnejših življenjskih

odločitvah se ljudje radi posvetujemo z drugimi. Recimo, da se znajdete v situaciji (menjava službe, selitev,...), ko potrebujete dodaten nasvet. Kdo vam je v tem primeru v pomoč?

O: Družina – mami, mož, prijateljice.

V: Morda za tovrstno pomoč / nasvet kdaj uporabite Facebook?

O: Ne.

V: Če si zdaj pogledava še druženje. Ljudje se radi družimo in preživljamo skupaj prosti čas. Se obiščemo, gremo na izlet, večerjo in podobno. Kdo so ljudje, s katerimi se običajno družite?

O: Prijateljice, največ z njimi.

V: Ali Facebook kdaj uporabite za druženje – messenger, igrice)

O: Ja. Messenger.

V: Se kdaj s pomočjo Facebook dogovarjate za *offline* druženje?

O: Ja, za dogodke se dosti tam menimo.

V: Zakaj ne?

O: Ne maram preveč specifično. Ne želim se preveč izpostavljati.

V: Ste zadovoljni s prejeto oporo?

O: Ja. Sem zadovoljna.